

Zvony Podluží

**Téma vydání:
Církevní stavby
na Podluží**

Pravidelné rubriky: O čem se právě mluví v regionu
• Co nového v obcích • Kalendář akcí • Weinviertler
Dreiländereck • MAS Dolní Morava • Fotoreportáž

O čem se mluví v Regionu Podluží

Štafetový závod na kolečkových bruslích

Ve středu 10. května se v Lužicích v Par-ku U Vrchnice konal XII. ročník štafetového závodu na kolečkových bruslích pro žáky Základních škol obcí Regionu Podluží. Děti soupeřily ve dvou kategoriích – mladší a starší. I přes poměrně chladné počasí podávaly děti výborné výkony. Letos zůstal v obou kategoriích putovní pohár lužického starosty doma, ale všichni účastníci si příjemně prožili den pochvalovali.

XII. ročník štafetového závodu na kolečkových bruslích

Cyklovýlet „Otvírání jara na Podluží a Hodonínsku“

V pátek 19. května 2017 se konal již XIV. ročník tradičního cyklovýletu, který pořádá Region Podluží ve spolupráci s Mikroregionem Hodonínsko. Akci zahájil předseda Regionu Podluží v Bořeticích, kde také pronesl svůj projev „prezident“ republiky Kraví hora. Peloton poté pokračoval do Velkých Pavlovic na prohlídku Tančících sklepů a Vinařství Poliak. Dále se pokračovalo do Bulhar na prohlídku kravína a poté už do cíle – Tábořiště v Nejdce u Lednice, kde bylo úsilí kolařů zakončeno obědem a malým posezením. Trasa byla vhodně vybrána, její délka byla 25 km. Letošního ročníku se zúčastnilo celkem 105 cyklistů.

Cyklovýlet „Otvírání jara na Podluží a Hodonínsku“

17. ročník Setkání mužských sborů na Podluží v Týnci

V sobotu 20. května 2017 se konal další ročník setkání mužských sborů, tentokrát v obci Týnec v areálu vinných sklepů na Velkém Hradištku.

Této velké akce se zúčastnilo 15 mužských sborů, které doprovázela CM Jožky Severina a CM Břeclavan. Svým vystoupením přispěl také Ženský sbor z Týnce a folklorní krúžek Pohárek z Týnce. Celou akci moderoval František Čech.

Setkání mužských sborů v obci Týnec

Verbíř Podluží

V neděli 21. května 2017 se v Dolních Bojanovicích v Obecním domě konal další ročník soutěžní přehlídky Verbíř Podluží. Děti soutěžily ve třech věkových kategoriích, doprovázela je CM M. Kůřečky. Celý program uváděl a moderoval Jaroslav Švach. Vítězové si odnesli krásné skleněné plakety, všichni účastníci pak pamětní list a sladkost.

Soutěžní přehlídka Verbíř Podluží

O čem se mluví v Regionu Podluží

Atletické přebory pro žáky ZŠ v Lanžhotě

Ve dnech 29. - 30.5. se v Lanžhotě konal XII. ročník přeborů dětí Základních škol Regionu Podluží v atletice. První den soutěžily starší děti – II. stupeň ZŠ, následující den stupeň I. Akce probíhala za úmorného vedra ale přesto bylo rozdáno obrovské množství medailí. Putovní pohár nakonec zůstal v Lanžhotě, na druhém místě se umístily děti z Prušáněk a na třetím Tvrdonice.

Štafetový běh o pohár Boba Zháňala

Ve středu 11. října 2017 proběhl v Hruškách pod záštitou Regionu Podluží již XIX. ročník štafetového běhu o putovní pohár Boba Zháňala. Závodu se účastnily děti z 9 základních škol obcí Regionu Podluží. Na průběh závodu dohlížela společně s p. Bohumilem Zháňalem také reprezentantka Kateřina Hálová. Děti ze všech obcí běžely výborně, ale pohár nakonec vybojovaly domácí Hrušky. Na druhém místě doběhly děti z Lanžhota, na třetím pak Mikulčice. Vítězná družstva si odnesla domů poháry, diplomy i medaile, pro všechny závodníky připravila obec Hrušky sladkou odměnu.

XII. ročník přeborů dětí Základních škol Regionu Podluží v atletice

Kalendář Regionu Podluží 2018

I letos pro Vás Region Podluží připravil edici stolního kalendáře, ve kterém najdete výčet připravovaných akcí v obcích Regionu Podluží pro rok 2018. Kalendář můžete zakoupit na všech OÚ členských obcí Regionu Podluží za 50,- Kč.

Štafetový běh o pohár Boba Zháňala

Chcete se zviditelnit v celém Regionu Podluží?

**V dalším čísle zpravodaje ZVONY PODLUŽÍ
může být reklama Vaší firmy.**

8000 výtisků do všech domácností ve 14 obcích!

Přístupné ceny a podmínky pro všechny. Bližší informace na e-mailu: info@podluzi.cz

Dolní Bojanovice

Sakrální památky

Nejvýznamnější sakrální památkou je jako ve většině obcí na Podluží **kostel**. Ten bojanovský je **zasvěcený sv. Václavovi** a jeho současnou podobu mu dal zednický mistr Jakub Kristýnek z Velkých Pavlovic v roce 1734. Tehdy musel být kostel znovu vystaven na místě původního kostela, který chátral od doby, kdy byl v r. 1645 vypálen uherskými vojsky knížete Jiřího Rákocyho. Nás v tomto článku však budou zajímat jiné sakrální stavby. Katastr obce je poset božími muky, kapličkami i kříži, z nichž každý nese nějaký příběh. Vzpomenout je všechny by vydalo na diplomovou práci, proto zmíním jen některé.

Kříž připomínající tragédii hejtmána F. Heissiga

Nejstarším křížem a zároveň nejstarší nemovitou kulturní památkou v obci je nepatrný **kamenný kříž na kraji obce** při výjezdu směrem na okresní město Hodonín. Pochází z r. 1724 a stojí na místě neštěstí, ke kterému došlo jedné listopadové noci onoho roku v panském sklepě, kde hejtman hodonínského panství popíjel se svými přáteli bojanovské víno. Když vyšel v pozdní hodině ze sklepa a viděl, jak se kočí chystá napojit u kočáru stojící koně, poručil mu, aby je místo vodou napojil vínem a dodal, že když víno chutnalo jemu, proč by nemělo chutnat i jeho koním. Kočí sice nesouhlasil, ale panský rozkaz splnil. To už se ze sklepa vyhnuli rozjaření hejtmanovi přátelé, nasedli do kočáru, pan hejtman se vyšplhal na kozlík, od kočího převzal opratě a bičem šlehl do koní. Ti se okamžitě roz-

běhli a šlehání bičem rozjařeného hejtmána se splašili a zběsílým tryskem projeli už spící dědinou. Zatačku cesty na konci dědiny vedoucí k Hodonínu už nezvládli a s kočárem uháněli do míst, kde byl v té době hluboký močál. Hejtman dostal strach, seskočil z kočáru, ale zapletl se do opratí a byl koňmi tažen tak dlouho, než se splašená zvířata zastavila. Když k němu přispěchali jeho přátelé, byl mrtev. Německý nápis na tomto kříži říká: „Zde zabil se pádem pan František Heissig, jenž po 14 let byl hejtmánem hodonínského panství, chtěl se seskočit z vozu 20. listopadu 1724.“ Raritou jsou **tři vyřezávané kříže místního řezbáře Františka Vymyslického**. Všechny jsou vyřezány z dubu a asi 5 metrů z celkové výšky 6,5 metrů kříže pokrývají řezby s biblickými a liturgickými motivy. Nejstarší z těchto křížů pochází z roku 1898 a stojí na konci ulice Cacardov. **Další kříže stojí na hřbitově a před kostelem svatého Václava**. Všechny kříže byly v minulých letech restaurovány a vzorem pro zachování přesné barevnosti byly řezby právě autora křížů Františka Vymyslického. K těmto křížům se také váže píseň „Bojanovský kříž“, jejíž slova složil v roce 1952 František Krša a melodii pak v roce 1959 Michael Komosný.

Zrestaurovaný Železný kříž

Asi nejvíce tajemstvími opředený kříž je ten u mutěnského lesa. Protože z kříže zbyl jen samotný litinový vrch kříže s ukřižovaným Kristem, říká se mu **Železný kříž**. Abychom mohli vidět jeho tehdejší podobu, musíme pokračovat přes les do Mutěnic, kde sto-

Další železný kříž z r. 1886

jí **kříž stejný, avšak zachovalejší**. Kříž jakoby provázela nepřízeň samotného nebe. Měl být vysvěcen 14. června 1886, avšak silný déšť a bouře jeho svěcení přerušili a kříž, který věnovali František a Viktorie Kučerovi byl posvěcen až neděli následující. Dle vyprávění pak údajně z lesa vycházel pruský důstojník, který se u kříže modlil. Má se jednat o důstojníka, který zemřel v obci v době, kdy přes Bojanovice táhli Prusové. Jiný pamětník z Mutěnic pak tvrdil, že když se s kamarádem vraceli kolem půlnoci z bojanovských búd, klečela u kříže paní v černém a po každé straně seděl nebo stál černý pes. Když se k ní přiblížili, paní i s oběma psy v patách beze slova zmizela v lese. Oni dva se celou cestu do Mutěnic štipali do tváří, aby se ujistili, že to nebyl sen. Jeden strýček by po západu slunce okolo kříže nešel za nic na světě. Podle něj slyšel v lese tajemné kroky a po kříži šplhali malí trpaslíci. Okolí obce a obec samotnou samozřejmě zdobí množství křížů a zdobených a udržovaných kapliček. Ty tvoří mimo jiné zastávky na trasách prosebných průvodů za úrodu do polí. A i ty nejvzdálenější a v krajíně nejskrytější kříže jsou udržované a opravované. Když jdeme okolo, vybídí nás k zastavení, vzpomnutí, ztišení či krátké modlitbě.

Michael Purmenský

Zdroje: Jiří Pajer – *Minulost a současnost obce Dolní Bojanovice*
František Fanyň Krša – *Mizející svět*

Hrušky

Sakrální stavby v Hruškách

Podle pověsti tato lidnatá obec, ležící v bezlesemé rovinatě, intenzivně zemědělsky obhospodařované krajině u potoka Svodnice, obdržela svůj název podle rozložitě hrušně stojící pry kdysi v místech, kde je dnes střed vesnice. V písemných pramenech se obec, vzniklá nejspíše kolonizací někdy na počátku 13. století, připomíná v roce 1368, kdy náležela k panství nedalekého hradu v Týnci. Spolu s touto državou se Hrušky v 15. století dostaly k panství břeclavskému, které v roce 1638 koupili Lichtenštejnové. V jejich vlastnictví vesnice zůstala až do roku 1848.

Vesnice má bohatou náboženskou tradici, což mj. dosvědčuje překvapivý počet soch a křížů. Je jich více než desítky a za všechny budiž uvedeny aspoň sochy sv. Josefa, sv. Jana Nepomuckého, sv. Michala a Nejsvětější Trojice, díla z konce 19. století. A samozřejmě dominantu obce: kostel sv. Bartoloměje z roku 1861, který zdobí zvon s českým nápisem ze 17. století. V katastru obce se však nachází další sakrální stavby, které mají svou historii, váží se k nim mnohdy smutné historie ze života občanů Hrušek. Z množství těchto památek vyjímáme alespoň některé:

Kříž u domu čp. 172 – u zastávky ČD

Není známo, kdy a kým byl tento kříž postaven. Legenda, která se udržela mezi obyvateli obce, vypráví, že byl postaven na památku tragické smrti. Okolo potůčku Prušánky, chcete-li dnes Svodnice u železniční trati, bývala bažinatá místa a tam se utopil dospívající chlapec. Kříž stál původně po pravé straně za obcí Hrušky směrem na Týnec. v době, kdy se prováděla stavba železniční tratě Břeclav – Přerov byl rozebrán a postaven na místo, kde stojí dodnes. 13. dubna 1945 při osvobození obce byl kříž uražen granátem a rozbit. Byl nahrazen litinovým odlitkem.

Kříž před kostelem

Pamětnice p. Ondrášková vypráví:

U domu pana Otakara Haráskova bývala studánka vyzděná bílými vápencovými kameny. Voda se z ní vytahovala hákem. Když bylo velké sucho a vyschly v obci všechny studny, tato studánka zásobovala vodou celou obec. Na poděkování Bohu za dostatek vody zde byl postaven kříž. Byl zhotoven z litiny a byl na něm nápis: „Buď pozdravem svatý kříži, jediná naše naděje.“ Kříž byl později přemístěn ke kostelu – rok přemístění není znám, také studna byla zrušena. V zápisech uložených v archivu v Mikulově je záznam, že 4.4.1952 rada MNV Hrušky povolila vybudování nového kříže u kostela. Ani tento kříž zde již nestojí, byl nahrazen novým, moderním.

Socha sv. Jana Nepomuckého

Je na ní nápis: „*Ke cti a chvále Boží nákladu Alžběty vdovy po zemřelém Martinu Předínském z Hrušek L.P. 1879.*“ Nikde nezjištěn důvod, proč byla socha zbudována.

Sousoší „Nejsvětější Trojice“

Tento pomník nechala postavit roku 1905 paní

Alžběta Úlehlová na přání svého zemřelého manžela Augustína. Kříž byl postaven na volném prostranství za vesnicí v místech, kde dnes stojí dům p. Zdeny Nešporové provdané Duhonské. Autor není znám. Když ve 20. letech začala výstavba nové ulice – dnes ulice Břeclavská, byl pomník přemístěn před dům č. 32. Je na něm nápis: „*Tři jsou svědci, kteří svědectví vydávají na nebi. Otec, Slovo a Duch svatý a ti tři jsou jedno. Jan. V. Dobrořečme Otci i Synu i Duchu svatému. R. Chválíme a vyvyšujeme ho na věky.*“

Socha anděla – kříž u bývalého domu Košutových

Tento pomník nechala pořídit z vlastních nákladů na památku zemřelého rodina Benešova. Autorem je p. Štábla z Hodonína. Je na něm nápis: „*Byl ve výročí den svého narození 22. září 1904 usmrčen Michal Beneš, rolník v Hruškách č. 90 jsa star 35 let a obětuj za spásu jeho duše Otčenáš.*“ Vypráví se, že tento rozvázný hospodář, který neholdoval pití, šel v den svých narozenin oslavit toto jubileum do obecní hospody. (Čechova hospoda, dnes knihovna). V hospodě došlo k hádce, při níž na pana Beneše začali útočit 3 občané. Ten se nechtěl hádat a odešel domů. U Košutových obchodu jej dostihli tito tři muži a jeden z nich jej probodl. Přepadený se nestačil bránit a padl mrtev k zemi.

Socha sv. Josefa

V archivu v Mikulově byl nalezen tento zápis. Asi 1 km za obcí Hrušky směrem k Břeclavi (dnes dům p. Fikejse) stávala kaplička. Byla již v dezolátním stavu a proto Obecní úřad v Hruškách rozhodl dne 14.8.1909 takto: „*Co se týče kaple sv. Josefa, má si ji pan František Hřebečka č. 114 rozebrat a povoluje se mu tam postavit sochu sv. Josefa, která se má vytyčkovat z čísla 114 opatrovat.*“

Na soše je nápis: „*Sv. Josefe , oroduj za nás.*“

Boží muka

Nejsou to Boží muka původní. Podle vyprávění rodiny Čapkových z domu č. 344, před kterým jsou Boží muka umístěna, byla postavena na památku obětem 30leté války, kdy obec velmi trpěla vpády švédských vojáků, hladem a morem. Přesné datum vzniku není známo, ale prý je postavili občané právě na místě, na kterém byli lidé, postižení morovou epidemií pohřbeni. V době, kdy začal pan Karel Čapka stavět dům s hospodářskými budovami, byla Boží muka značně zchátralá. Majitel je tedy zbořil. Pod Boží mukou bylo tehdy nalezeno několik lidských koster, mezi nimi i dětských, v Boží muce samotné byl nalezen hliněný hrnec s několika drobnými mincemi a nečitelná listina. Na jejich místě a v nejbližším okolí vystavěl pan Čapka chlévy a výběh pro prasata. Ta mu začala bez jakékoliv viditelné příčiny hynout. Místní občané si to vysvětlovali trestem Božím, či vlivem nákazy přenášející se na zvířata z „morové půdy“. Pravdou ale je, že poté, co hospodář chlévy a výběh přemístil, byl s úhynem prasat konec. Proto roku

1932 na vlastní náklady postavil před svým domem Boží muka nová.

Mramorový kříž za vesnicí, směrem k Moravské Nové Vsi

Tento kříž nechala postavit své dceři sestru Jana Kalužíka z Hrušek č. 99 paní Viktorie Čapková (přezdívkou „Fúsová“). Vypráví se, že za velké bouře, průtrže mračen a vichřice spěchala mladá maminka s pětiletým dítětem z pole domů. Dítě, které nesla na zádech jí ze strachu stáhlo šátek z hlavy kolem krku a svojí silou a váhou matku uškrtlo. Tato tragédie se udála na místě, kde stojí kříž.

Je na něm napsáno: „*Ke cti a chvále Boží tento kříž věnovala Viktoria Čapka r. 1880.*“

Kříž Čapkových za vesnicí směrem k Břeclavi

Vypráví se, že pan František Čapka č. 41 měl nemanželské dítě, dcerušku, která v mladém věku zemřela. Jmenovanému po čase svědomí připomínalo, že nejednal dobře, když se k dítěti nepřihlásil. Tak nechal na svém poli postavit pomník, aby se ospravedlnil sám před sebou i před Bohem. Na kříž nechal napsat tento nápis: „*Co jest, žežto jsem více učiniti měl vinici své a neučinil jsem ji.*“

Kříž nad Újezdy

Tento kříž nechala v roce 1912 postavit paní Anna Ivánková, Hrušky č. 213 za odpuštění a vykoupení svého syna. Stojí na místě, kde zabil František Ivánek svobodného chasníka. Byl vzat do vyšetřování, usvědčen a vězněn ve věznici na Mušlově. Z věznice chtěl uprchnout, při útěku byl chycen dozorcem, kterého dřevěným vědrem na vodu udeřil do hlavy a zabil. Byl odsouzen k trestu smrti oběšením. Jeho matka dostala uvědomění o dnu a hodičně konání popravky a byla popravě přítomna. Obě cesty vykonala pěšky.

Některé sochy a kříže jsou umístěny podél ulice Hlavní a tvoří neoddelitelný kolorit obce a historicky cenné kulturní dědictví. Na všech památkách se však neúprosně podepsal zub času. Ve snaze zachovat toto kulturní dědictví, v obcích na Podluží zcela ojediněle, přistoupili jsme k jejich postupnému restaurování. Jako první prošla restaurováním rukou akadem. restaurátora Mgr. Martina Slovákova socha Archanděla Michaela a padlého anděla. Sochu bylo nutné demontovat a odvézt do ateliéru restaurátora. Byla očištěna od biologického napadení mechy a lišejníků a byla provedena tvarová rekonstrukce chybějících detailů sochy jako chybějící pravá paže, nová plastika levé ruky anděla, provedena další lokální plastická retuše. Byl doplněn chybějící atribut kopí a povrchově upraven ve výrazu zlacení. Restaurováním sochy Archanděla Michaela byla zachráněna jedna z historických památek. V r. 2018 jsou připraveny restaurátorské záměry na sochy Sv. Jana Nepomuckého a Nejsvětější Trojice. Restaurování provede opět Mgr. Martin Slovák. Věříme, že jen takto zachováme odkaz našich předků pro další generace.

Připravila: Ing. Božena Kratochvílová

Josefov

SAKRÁLNÍ STAVBY V OBCI

Největší sakrální stavbou v naší obci, je **kostel zasvěcený Všem svatým**, nacházející se uprostřed obce. Nejprve zde stála malá kaplička, která byla v roce 1877 přestavěna do podoby dnešního kostela. Při konání bohoslužeb bylo pociťováno, že chybí ještě další místnost, a proto starosta obce Pavel Šupa rozhodl v r. 1931 přistavit ke kapli sakristii. V roce 1868 se odstěhovala rodina Malošikova do Pešti, kam již dříve odešli jejich synové a dcery. Živností hostinskou a obchodem s vínem se dopracovali jistě zámožnosti. Jako rodáci si na svoji obec pamatovali a pro trvalejší dobu sochu sv. Trojice postavit nechali, aby se na ně pamatovalo. Tak nechal pan Václav Antonín Malošik v bezprostřední blízkosti svého rodného domu v roce 1908 postavit **sochu Nejsvětější Trojice** nákladem 4000K. Socha je velmi ozdobná a postavena uměleckým sochařem Františkem Štáblou z Hodonína. Slavnosti svěcení se zúčastnil i darce pan Václav Antonín Malošik s větší částí členů jeho rodiny.

Nejstarší sochou v obci je **socha sv. Anny** a byla postavena v roce 1760

Socha Nejsvětější Trojice

na místě, kde podle pověsti našel pastýř poklad.

Pod Urbánkem na kopečku stojí kříž z cementovým podstavcem bez nadpisu. Na místě, kde měl být hřbitov, byl postaven kříž nákladem paní Františky Škápíkové v roce 1901, v roce 1955 byl tento kříž rozebrán a znovu postaven na místním hřbitově. Nad školou u silnice k Lužicím stojí další kříž nákladem opět paní Františky Škápíkové z roku 1911. U silnice k Lužicím u trati Roztrhanské, stával dřevěný kříž, dnes tam stojí kříž Panny Marie Sedmiboletné, postavený nákladem rodiny Šupové v roce 1904. Na pastvisku u cesty pod Díly, stojí **socha sv. Vendelína**, ochránce dobytka. Socha byla postavena v roce 1908 nákladem rodiny Kolaříkové. U hlavní silnice směrem na Prušánky stojí krásná **socha sv. Jana Nepomuckého**, postavena nákladem rod. Kolibové v roce 1907. **Kamenný kříž před kostelem** je postaven v roce 1853 nákladem pana Matěje Sejáka.

U obecního pískoviště za dvorem, postaven byl dřevěný **křížek s Andělem strážným**. Křížek dali postavit rodiče Kankiovi v roce 1928 na památku, kdy při hraní dětí v pískovišti se sesypala část stěny a zasypala jejich dítě. Další krásnou sochu máme na hranici obce Josefov a Dol. Bojanovic. **Sochu**

Panny Marie Bolestné nechali postavit manželé Uhroví, obnovena byla v roce 1899.

*Z kroniky přepsala Růžena Hasilová
Foto: Růžena Hasilová*

Kostel zasvěcený Všem svatým

Socha sv. Anny

Kostice

Sakrální stavby v obci Kostice

Ze sakrálních staveb v obci je třeba na prvním místě jmenovat **kapličku sv. Terezie se zvonící** na hlavním rozcestí v obci. Nahlédneme-li do historie, na místě, kde kaplička stojí, bývala dřevěná zvonice, je zaznačena na mapě Josefovského vojenského mapování z let 1764-1768 a na mapě stabilního katastru z roku 1826. V dnešní podobě byla postavena v roce 1857 na náklady obce a vysvěcena ke cti sv. Terezie o čtyři roky později. Konsistoř dovolila jednou v roce, a to v pondělí na hody, sloužit u kapličky mši, což se dodržuje do dnešních dnů. Kaplička byla několikrát opravena, naposled v roce 2012 a je stále udržována, zejména její výzdoba ornamenty.

Poblíž kapličky sv. Terezie stojí **socha sv. Jana Nepomuckého**. Není známo, kdy byla socha postavena, k roku 1908 je doloženo opatření této sochy novým soklem. Oprava sochy byla provedena v roce 2000.

Kaplička sv. Terezie

Další sakrální stavbou je **Balíkových kaplička** na hranici mezi Kosticemi a Lanžhotem. Dali ji postavit Josef Balík spolu se svou ženou Annou v roce 1898, snad proto, aby našla klidu duše důstojníka, který byl na tomto místě zabít, ale přesto se v noci zjevoval projíždějící na bílém koni. Tolik pověst. U kap-

ličky ležely dva staré kameny, na jednom z nich byl, dle gruntovního protokolu z roku 1828, vyryt letopočet 1075. K jaké události se letopočet vztahoval není známo, stejně není známo, kde se dnes kameny nacházejí. Poslední opravu Balíkových kapličky provedla obec v roce 2008, o kapličku pečují manželé Severinovi, z přízně zakladatelů.

Balíkových kaplička

Je třeba vzpomenout také **kapličku sv. Kříže**. Je prastarého původu, stojí před místním hřbitovem na ulici Tvrdonská. Když hrozila sesunutím, byla v roce 1861 přestavěna, v roce 1930 zbořena a postavena kousek dál k severu. Také k této kapličce se váže pověst. Na místě, kde byla kaplička později postavena, byl snad pohřben voják, z jehož hrobu vzal někdo dřevěný kříž a položil ho na cestu. Když v noci projížděl po cestě forman, koně se zastavili a teprve po vrácení kříže na hrob v jízdě pokračovali. Později Kostičané kolem hrobu postavili kapličku. Stávající kapličku nechala obec opravit v roce 2010. A ještě vzpomenu **hlavní kříž na místním hřbitově**, který věnovali v roce 1913 Josef a Kateřina Blažkovi. Tento kříž byl obcí odborně opraven v roce 2009.

Všechny uvedené sakrální stavby byly opraveny z dotačního programu Ministerstva kultury České republiky.

JUDr. Anna Bradávková, starostka

kaplička sv. Kříže u hřbitova

Prameny:

Jan Noháč, Kostice, Břeclavský okres, Vlastivěda moravská, Brno 1911

Jan Janák, Kostice dějiny a lidová kultura, Brno 1991

Jitka Matuzsková, Soupis památkově chráněných kapliček v okrese Břeclav, rok 1995

kříž na místním hřbitově z roku 1913

Ladná

KOSTEL SV. MICHAELA ARCHANDĚLA

Dominantní sakrální stavbou v obci je bezesporu jednolodní novorománský kostel sv. Michaela Archanděla, vystavěný v letech 1911 až 1912 dle návrhu architekta Karla Weinbrennera, který je mimo jiné autorem chrámu Navštívení Panny Marie v Poštorné. Patří mezi chráněné kulturní památky České republiky. Kostel spravuje podivínská farnost.

Kostel sv. Michaela Archanděla

Podle obecní kroniky souvisí stavba kostela s lanštorfskou honitbou. V roce 1910 měla vypršet její nájemní doba a místní občané se shodli, že obecní honitbu pronajmou na dalších dvanáct let opět Janu II., knížeti z Lichtenštejna, ale současně chtěli knížetě požádat, aby v obci vystavěl na vlastní náklady větší kapli, neboť ta dosavadní již nestačila. Jednání byla úspěšná a kníže přislíbil vystavět na obecním pozemku kostel i s vnitřním vybavením. Kostel je vystaven z 250 druhů pálených cihel, glazovaných i režných tvarovek, které dodala knížecí cihelna v Poštorné. V průčelí stavby je reliéf Madony s dítětem a reliéf Beránka Božího, nad nimi se nachází věžní hodiny. Průčelí završuje hranolová zvonice.

13. října 1912 byl připevněn a posvěcen kříž na hlavní věži. 8. prosince 1914 byla kaple /i když se říkalo kostel/ vysvěcena podivínským farářem Františkem Špičkou. Teprve o sto let později byly v kostele uloženy svaté ostatky a chrám byl biskupem Vojtěchem Cikrlem benedikován.

KAPLE SV. MICHALA

Další významnou sakrální stavbou je kaple sv. Michala. Jedná se o obdélnou stavbu se čtyřbokou zvonici. Průčelí se vyznačuje charakteristickými znaky klasicistní architektury. Také kaple patří mezi kulturní památky České republiky.

Ještě v roce 1663 v obci údajně stál filiální kostel, ale není o něm nic bližšího známo. Snad jedinou připomínkou je zvon datovaný rokem 1678, který po zániku kostela visel ve zvonici kapličky sv. Michala na návsi. Kaplička byla postavena roku 1849 nákladem obce a místního rolníka Jana Holuba. Několikrát jí však hrozilo stržení. Když v roce 1909 přislíbil majitel panství kníže Jan

II. z Lichtenštejna, že v obci vystaví kostel, uvažovalo se nejprve, že bude postaven na místě dosavadní kapličky sv. Michala. Posléze však „místo ono bylo shledáno malým a k tomu s okolím nevyhovujícím.“ Díky tomu se kaplička zachovala dodnes. V roce 1945 ji silně poškodilo bombardování, uvažovalo se o zboření, v roce 1948 byla uvedena do původního stavu. Kaplička byla postavena na památku zrušení roboty v roce 1848 a až do postavení kostela se u kapličky odbyvaly hodové bohoslužby a bývalo u ní modlení růžence.

POKLONA SV. VENDELÍNA

Pozdně barokní poklona sv. Vendelína stojí v parčíku na křižovatce u místa zvaného Rasovna. Drobná stavba půlkruhového půdorysu s odstupňovaným soklem. V horní části poklony je půlkruhově zaklenutá nika, v níž je socha svěťce. Nika je uzavřena kovanou mříží a stěny niky jsou zdobeny hvězdičkami. Poklona je zastřešena, kryta prejzy, ve vrcholu štítu se nachází patriarchální kříž.

Poklona pochází z 2. pol. 18. století a byla prý postavena jako poděkování za ukončení dobytčího moru. Původně stála uprostřed dobytčí cesty, na křižovatce dnešních ulic Mlýnské a Růžové, a byla otočena směrem k Břeclavi; když však začala překážet rozvíjejícímu se dopravnímu ruchu, byla roku 1974 přemístěna o 14 metrů dál, na okraj parčíku. I tato výklenková kaplička patří mezi kulturní památky České republiky.

BOŽÍ MUKA

Hranolová boží muka stojí u železničního nadjezdu poblíž vlakové zastávky. V roce 1930 byla přemístěna na současné místo z důvodu budování nadjezdu. Patří mezi kulturní památky České republiky.

Patka čtvercového půdorysu je několikrát odstupňovaná a ukončená soklovou římsou. Na ní stojí čtyřboká lucerna, prolomená do dvou stran půlkruhově zaklenutými nikami, v nichž je obraz Krista a Panny Marie. Podstřešní profilovaná římsa nese čtyřbokou jehlancovou střechu s kovovým křížem ve vrcholu. Boží muka pochází z přelomu 18. a 19. století.

POKLONA SV. ANNY

Dle dedikace na zadní straně stavby ji nechal vystavět Jiří Lucký v roce 1894 na památku svých dvou manželů. V níce uzavřené prosklenými dvířky a mříží je dřevorezba sv. Anny a několik sádrových a porcelánových sošek Panny Marie. Pod níkou je osazená mramorová deska s rytým textem a rozeta. Stavba na nízkém soklu má segmentově

Poklona sv. Anny

vypjatý obdélný půdorys. Centrální převýšená nika je hrotitě zaklenutá s dvouramenným křížem ve vrcholu.

Postranní křídla jsou členěna pravoúhlými mělkými vpadlinami. Střecha je plechová. Při čelním pohledu stavba připomíná středověký křídlový oltář.

SOCHA SV. JANA NEPOMUCKÉHO

Rustikální socha sv. Jana na hlavní ulici z roku 1861, s nápisem: „Svatý Jene Nepomucký, budiž ochránce naší Obce Lanštorfské a přimlouvej se za nás u Krista Ježíše“.

SOCHA SV. VÁCLAVA

Stojí před kostelem sv. Michaela archanděla. Sochu nechali r. 1939 zbudovat Cecílie a Ludvík Luckých.

KŘÍŽ U KAPLE SV. MICHALA

Prostý litinový kříž je dokladem zbožnosti místního obyvatelstva z přelomu 19. a 20. století.

DŘEVĚNÝ KŘÍŽ

Tzv. Jetelový kříž u železniční trati je zachycen již na mapách prvního vojenského mapování. Je dokladem čtyřsetleté tradice obnovy kříže. Dle farní kroniky poslední dřevěný polní kříž nechala obec postavit r. 1813. Poté dcera sedláka Anna Černá odkázala v závěti peníze na pořízení kříže nového, který byl vysvěcen r. 1861. O zatím poslední opravu kříže se zasloužili r. 2007 pan Josef Markovič a pan Pavel Mendl.

KŘÍŽ U KOSTELA

Byl zbudován nákladem Cecílie a Ludvíka Luckých v r. 1939. Autorem kříže je sochař R. Petr z Kyjova, který je i autorem pomníku padlých u základní školy.

KŘÍŽ NA ULICI MASARYKOVA

Litinový kříž nechala roku 1874 postavit Marianna Lucká jako vzpomínku na zemřelého manžela Jakuba.

KŘÍŽ NA ULICI SVOBODY

Kříž na ulici Svobody byl zbudován v roce 1899 nákladem Václava a Antonie Michlovských. Na přední straně je nápis: „Pochválen buď Ježíš Kristus, Kříž Krista buď chloubou naše“.

KŘÍŽ NA HRBITOVĚ

Kříž s nápisem „Já jsem vzkříšení i život, kdo věří ve mne, byť také umřel, živ bude“. Věnováno Obcí Lanštorfskou v roce 1905.

KŘÍŽ U ŠUTRÁKU

Litinový kříž s novogotickými prvky a soklem s betonovou deskou nechala postavit Františka Urbanová v roce 1890.

Snímek na titulní straně: Kaple sv. Michala

Připravila: Obec Ladná

Lanžhot

Sakrální stavby v Lanžhotě a okolí

Tito mlčenliví svědkové života našich předků stojí u silnic, uprostřed polí, u dávno zaniklých cest i v zastavěné části obce. Připomínají tragické nebo podivuhodné události, jsou projevem vděku a pokory, hluboké zbožnosti místních obyvatel. Dotvářejí obraz lužní krajiny, nejnižšího místa Dolnomoravského úvalu, výjimečného svou faunou, flórou i historií a zachovanými kulturními tradicemi.

Jen některé z těchto památek mají to štěstí, že je jim věnována péče obce, farnosti nebo donátorů. Ostatní zatím chátrají a tiše doufají ve své „vzkříšení“. Jako vandaly zničený Sonnenbergův kříž nebo zaniklá habánská kaplička v Komárnově. Naopak boží muka v Súhradech jsou ukázkovým příkladem péče místních obyvatel a umu lanžhotských lidových umělců. Velký obdiv patří rodinám, které po několik pokolení pečují o „své“ kříže a kapličky.

V roce 2016 byla společným úsilím města Lanžhot a občanského sdružení Lužánek vydána mapka drobných sakrálních staveb na území Lanžhota. Čítá dvacet tři památek – božích muk, kapliček, křížů. Cílem bylo vzbudit zájem o vlastní historii, o minulost místa na trojmezí tří států a soutoku řek, kde život nikdy nebyl lehký.

Morová kaplička v Kútě

V Rusku vypukla cholera, tehdy nevyhlášená nemoc, a nezadržitelně se šířila Uhrami. První obcí na Moravě, kde se nákaza roku 1831 objevila, byl Lanžhot. Ve snaze zabránit epidemii nařídily úřady obec uzavřít kordonem vojska a vypálit ji i s obyvatelstvem. To se nakonec nestalo,

ale i tak nákaza zahubila v obci na 160 osob. V Kútě potom postavili vděční Lanžhotčané na památku své záchrany kapli s obrazy morových patronů sv. Rocha, svatého Šebestiána a svaté Trojice.

Morová kaplička

Šuldysův kříž

Stojí poblíž Kostické váhy u bývalé Buchtičovy štěrkovny při staré cestě z Lanžhota do Břeclavi. Připomíná tragickou událost: sedlák Šuldys vezl prodat réž do břeclovského pivovaru na

voze taženém párem koní. Když se vracel s penězi domů, požádal ho neznámý muž o svezení.

V místě, kde dnes stojí kříž, Šuldysa zavraždil, okradl a uprchl. Koně poslušně stáli na místě, s mrtvým hospodářem na voze.

Kříž u obecné školy

V letech 1780 – 1831 se na tomto místě nacházel hřbitov, kříž stál v jeho středu. Nejstarší lanžhotský hřbitov, obehnaný obrannou zdí, se původně rozprostíral kolem kostela. Byl zrušen za císaře Josefa II. a přemístěn k obecné škole. Po epidemii cholery v roce 1831 vznikl ve far-

Kříž u Obecné školy

ské zahradě na konci Kostické ulice nový hřbitov, v pořadí třetí, sloužící dodnes.

Sv. Jan Nepomucký u Hluboké cesty

Socha světce v téměř životní velikosti stojí u staré cesty do Břeclavi nedaleko svodnice – Malé Cajce. Sochu pořídila obec lanžhotská v roce 1744 „dob-

ře z kamene vytesanou a na vypálených cihlách postavenou“ a rychtář Josef Pajcha slíbil za celou obec a za potomky, že ji budou udržovat „na věčné časy“. V současné době probíhá celková rekonstrukce sochy i jejího okolí.

Boží muka sv. Marka

Trojboká boží muka stojí na konci Lanžhota u zaniklé dobytčí cesty. Přesný datum vzniku není známý, podle starých katastrálních map zde stávala malá stavba už před rokem 1826. Dříve místo milostných dostaveníček mládeže. Na svátek sv. Marka šlo prosebné procesí z kostela ke kříži U Jazérka, odtud k sv. Markovi a zpět do Lanžhota.

Boží muka v Súhradech

Pověst o jejich vzniku: pro své umístění na hranici byl Lanžhot často přepadán a plněn nepřátelskými nájezdníky – Tetry, Uhry, Bočkajovci, žoldnéřskými vojsky... Při těchto nájezdech Lanžhotčané prchali do lesů a na louky, tam, kde se mohli i se svým dobytčím ukrýt. Jedenkrát se prý stalo, že se svobodná dívka ze Súhrad opozdila. Nájezdníci ji chytili a mučením z ní vymáhali, aby prozradila úkryt ostatních obyvatel. Statečná dívka se nepoddala, nevyzradila, a tak ji hodili do súhradské luže, kde utonula. Na její památku byla na místě zasypané luže (rybníčku) vystavěna boží muka. Dnešní výzdoba folklorními motivy a obrazy svatých v nikách pochází od lanžhotských lidových umělců. *Lenka Topolanská, Občanské sdružení Lužánek, z.s.*

Foto: Ondřej Topolanský

Boží muka v Súhradech

Lužice

Sakrální památky a jejich příběhy

Na katastrálním území Lužic se nachází několik sakrálních památek, které jako mlčíci pamětníci minulých dob provázejí život občanů naší obce. Byly stavěny ve většině případů na paměť určité události nebo jako výraz díků. O většinu z nich pečuje obec. V roce 2017 proběhl převod „opuštěných sakrálních památek“ do majetku obce s perspektivou jejich restaurování.

Před mostem nad Kyjovkou na bývalé hrázi rybníka Pišečného, stojí z pískovce **barokní socha Bolestné matky Boží – PIETA**, která je zapsanou kulturní památkou. Nechala ji postavit na tehdejší hrázi rybníka majitelka hodonínské panství Marie Antonie Lichtensteinová v roce 1725.

PIETA

V parku za kostelem stojí **socha sv. Jana Nepomuckého**. Nese tento nápis: „Svatý Jene Nepomucký, oroduj za nás“. Sochu nechala postavit Františka Hlaváčková z Lužic v r. 1905. Další skupinou sakrálních památek jsou **kamenné kříže**. V katastru obce jich stojí osm. Většina z nich byla postavena za druhé světové války. Jedním z nejstarších je **kříž postavený u rozcestí Lužice - Dolní Bojanovice** na ulici Velkomoravská. Při **boční straně kostela** u hlavní silnice stojí **kříž z pískovce**. Na zadní straně je uveden rok postavení 1931. Podle ústního podání jej dala zhotovit Československá strana lidová v Lužicích na památku obětí první světové války. Kříž stál původně v parku před kostelem. **Kříž na ulici Záhumenní** je rovněž zhotoven z pískovce. Darovací odkaz na zadní straně zní: „Ke cti a chvále boží věnovaly Eva Pěnicová, Marie Bahrová r. 1940“.

Socha sv. Jana Nepomuckého

Velmi pěkný **kříž zhotovený ze šedého mramoru** stojí **na polní cestě od Lidového domu na Kratiny**. Kříž dal v době druhé světové války postavit pan Tomáš Mikulica a ve vzorné péči rodiny Mikulicové zůstává, jako jediný, dodnes. Ve střední části nese tento nápis: „S křížem na svět, S křížem na světě, S křížem ze světa!“ V dolní části je vytesán tento verš:

„Zastav se okolo jdoucí
a pohled na kříž jenž stojí u cesty,
že pán Ježíš nesl jeho tíž,
za tvoje neřesti.“

Při výjezdu z Lužic ulicí Břeclavskou stojí u silnice od roku 1944 **kříž ze žuly**. Okolo jdoucího upoutá nápis:

„Pochválen buď Ježíš Kristus.
Kriste, shlédni milou tvář,
na lužickou farnost naši.“

Na zadní straně tohoto památníků je darovací odkaz: „Ke cti a chvále Boží věnovala rodina Lekavých z Lužic.“

Další **Kříž z bílého mramoru** s výklenkem, kde původně stála soška sv. Urbana, se nalézá **na polní cestě od budovy Českého svazu zahrádkářů směrem k železniční trati**. V květnu 1940 jej dala postavit „Ke cti a chvále boží“ rodina Kuchařova z Lužic. Na čelní straně kříže je vytesána tato prosba: „Sv. Urbane - ochránče vinic, oroduj za nás!“ Soška sv. Urbana se dochovala a je uložena v depozitáři obce. Na polní cestě od budovy obecního úřadu směrem k železničnímu přejezdu se nachází pozůstatek (torzo) kříže, který v době druhé světové války nechala postavit rodina Šindarova z Lužic. Původní kříž z mramoru byl zničen bleskem.

Na ulici Velkomoravská, **naproti budově školní jídelny, stojí další kříž z bílého mramoru**. Zbudovala jej v roce 1944 Jednota sv. Cyrila a Metoděje v Lužicích. Kříž nese nápis: „Milujte se!“ a pod ním čteme text „Kristem k pravdě, svobodě, záchraně a spáse.“ Pravděpodobně nejstarším křížem v lokalitě naší obce byl **dřevěný kříž na polní cestě z Lužic do Dolních Bojanovic** v místech, kde na pastvisku byli pochováni zemřelí na choleru (1866). Konkrétnější informace o kříži se nalézají ve farní kronice Mikulčic. Zápis uvádí, že roku 1895 dala nový dřevěný kříž v těchto místech postavit Kateřina Stehlíková, vdova z Lužic. Kříž časem zchátral a rozpadl se. V roce 1998 postavil na tomto místě (v lokalitě farmy) menší **kovový kříž** pan Pavel Marada. Kříž byl při důlní činnosti Dolu mír uložen na faru v Dolních Bojanovicích.

Příběh kapličky

Kdy byla přesně postavena, nevíme. Podle písemných záznamů Františka Konečka (č.22) pochází kaplička ze 17. století. V Moravské vlastivědě z roku 1926 se o kapličce píše, že byla postavena roku 1825 „na místě dřívější sešlé“. Od počátku byla kaplička

zasvěcena Nanebevzetí P. Marie. Pan František Koneček, stařeček mšgre. Josefa Šindara roku 1922 v rodinné kronice o kapličce píše:

Byl v ní krásný obraz Bohorodičky Nanebevzetí a vkusně upravený oltářek. Na svátek P. Marie sme tam chodívali konat pobožnosti. Byla to malá kratičká pouť pro nás Lužičany, kterou rádi vykonávali takřka všichni občané...Dnes, co ty řádky píšiš (2.7.1922), chci Vás zase uvést k této kapličce, slza sa ně vkrádá do oka...asi v roce 1915 ji opustili, kteří ji opravovali, obraz zmizel, oltář zničen....je v žalostném stavu...kdy se zase zaskvěje ve své dřívější kráse a naši potomci si tam budou nových milostí vyprošovat?“

Stařeček se splnění svého přání nedomáhal. V 70. letech hrozilo kapličce dokonce zbourání, protože po rozšíření bytové výstavby zůstala stát v zahradách uprostřed plotů a byla navržena její demolice. Naštěstí rodiny Popovská a Kašíkova, na jejichž pozemcích tenkrát kaplička stála, odmítly její zbourání a o kapličku se dlouhá léta staraly. Její umístění však bránilo tomu, aby byla volně přístupná ostatním občanům.

Tak tomu bylo až do roku 2009, kdy dobrá vůle a vzájemná tolerance obyvatel Lužic přinesla řešení. Po vzájemné domluvě obou rodin, farnosti a obce Lužice byla kaplička na podzim roku 2009 přemístěna na vhodné a důstojné místo v ulici Ploštiny. Postupně bylo její okolí doplněno sochami s tematikou betléma, které vytvořili studenti uměleckých škol pod vedením kurátorky ak. sochařky Lídy Peckové na sochařských sympozii „Dřevo - kámen, Lužice“. Kapličku z původních cihel postavil pan František Bohůn z Dolních Bojanovic za vydatné pomoci občanů. Sousoší Svaté rodiny vytvořil mladý student Martin Gallas.

Přemístění kapličky bylo financováno z rozpočtu obce Lužice v rámci obnovy sakrálních památek ve výši 145 000 Kč a z občanské sbírky ve výši 31 050 Kč. Sponzorským darem ve výši 100 000 Kč přispěla na zakoupení pískovce pro tvorbu soch v okolí kaple firma MONTGAS. Dnes můžeme s radostí říct, že přání stařečka Konečka bylo splněno.

Připravila: Mgr. Jana Ambrožová

Literatura:

Rošková a kol.: *Kapitoly z dějin obce Lužice 1250 – 2000*, r. 2000

Prameny:

Farní kronika Mikulčic, *Kronika obce Lužice*

Kronika rodiny Konečků a Šindarů z Lužic

Písemné záznamy o vývoji duchovní správy A. Charvátové

Mikulčice

Sakrální stavby v Mikulčicích

Kostel

Nejstarší sakrální stavbou v Mikulčicích je kostel zasvěcený Nanebevzetí Panny Marie. V písemných pramenech je zmiňován v roce 1100 a 1353. Základy kostela jsou z kamene, který pochází z hradiště na Valech ze 13. století. Stavba kostela pochází z 15. století a v 18. století byla upravena do dnešní podoby. Věž byla postavena v roce 1701. Podle písemných pramenů byl kostel mnohokrát opravován, hlavně v 17. století, vždy po nájezdech Bočkovců, Turků, Tatarů a Kuruků. Během oprav v 90. letech minulého století byla opravena střecha, byla pořízena nová dřevěná okna gotického tvaru a ve spolupráci s Památkovým ústavem Brno vyměněn oltář, kříž, kazatelna a sedes. Jsou unikátní, protože jsou zhotoveny ze starých velkomoravských dubů, nalezených ve vodním příkopu na Valech. Pravděpodobně pamatují působení sv. Cyrila a Metoděje na Moravě. Dalším vzácným originálem je renesanční kříž na věži z roku 1701. V roce 2013 prošel kostel rozsáhlou opravou. Byla provedena nová fasáda, zdvo bylo zabezpečeno proti vlhkosti a zajištěno odvodnění. Při tom byl památkář proveden průzkum zdiva, základů kostela a starého hřbitova kolem. Ten byl zrušen v roce 1786 a přeložen ke kapli svatého Rocha. Všechny opravy od roku 1990 až do dnešních dnů byly provedeny díky dobré spolupráci obce a farnosti.

Kostel zasvěcený Nanebevzetí Panny Marie

Kaple svatého Rocha

Tato sakrální stavba má zajímavou historii. Stojí v místech „horního pasuňku“, kde se pásávaly hlavně „ošípané“ (vepří), na místě, kde stávala kaple od 2. poloviny 17. století, možná i dříve. Konaly se zde poutě a socha svatého Rocha byla obdarována milodary za vyslyšené prosby (oděv pošíť drahokamy, lemovaný zlatem a stříbrem, boty ze zlata). Tuto sochu i a další cenné věci musela obec kolem roku 1680 prodat (údajně za čtvrt milionu zlatých), aby umořila dluhy (v té době byly velké neúrody, kraj byl sužován nájezd-
níky, byl mor a obec byla zadlužená). Asi v roce 1793 byla kaple zbořena a materiál byl použit na stavbu nynější fary. Obyvatelé ji opět postavili z vděčnos-

Kaple sv. Rocha

ti slezskému obchodníkovi, který je zachránil v době hladu a moru od jisté smrti. Daroval jim mnoho povozů s obilím a chlebem. Pořídili jeho podobu z bronzu, kterou zavěsili na lípu a později vystavěli kapli. Byla vysvěcena v roce 1863 za přítomnosti asi tří tisíc věřících.

Socha

Socha svatého Jana Nepomuckého stávala na návsi v Mikulčicích od roku 1750. Je kvalitním dílem vrcholné barokní sochaře Ignáce Lengelachera z Bavorska, dvorním sochařem Dietrichšteinského rodu. Založení Československé republiky v roce 1918 přineslo občanům svobodu, ale i nenávist ke katolické církvi. Obrazoborectví bylo považováno za hrdiný čin a nevyhnulo se ani Mikulčicím. Čtyři studenti hodonínské realky sochu strhli a poničili. Teprve v roce 1932 farníci sochu vlastním nákladem opravili. Socha byla slavnostně odhalena v blízkosti kostela a v roce 1979 odborně ošetřena. V roce 1981 dostal svatý Jan Nepomucký souseda, je jím socha svatého Oldřicha. Odjakživa této soše říkají občané Svatý Rybykus, protože z ryby, které žehnal, zbyl jen kus – takzý Rybykus. Původně stávala socha na hrázi rybníka Nesyt, jejímž byla patronem a ochráncem, blízko obydlí porybného (později hájenky). Sochu zde dala postavit v roce 1737 majitelka hodonínského panství hraběnka Marie Anthonie Lichtenštejnová - Hrzánová. V té době patřil rybník k největšímu rybníku na Moravě. Násada činila až 72 tisíc kusů kaprů, štik, karasů, okounů a bělic. Se zánikem robot a nastupujícím suchým podnebím začalo rybníční hospodaření upadat a v první polovině 19. století byl rybník Nesyt vypuštěn a přeměněn na louky. Značně poškozená socha Svatého Rybykuse byla v roce 1981 převezena ke kostelu a zrestaurována. Na konci Mikulčic, směrem k Slovanskému hradišti zaujme návštěvníky obce dřevěná plastika svatého Isidora, kterou zde vybudoval místní občan Jaroslav Jílek v roce 2012. Jeho život je spojen se zemědělstvím a ke zhotovení památky jej vedla snaha oslavit památku generací sedláků, kteří žili v našich obcích. V bohaté sbírce zemědělských strojů a nářadí měl p. Jílek i staré selské sáně a toto staré poctivé dřevo použil k výrobě plastiky svatého Isidora. Vlastní plastiku svěťce zhotovil Metoděj Beran z Příboru. Na přední straně plastiky je řezba svěťce a zbožné přání věřících: „Ty náš svatý Isidore ochraňuj sady, louky, pole všemu, co je naživu. Dávej vždycky obživu, v létě žehnej sekáči a na podzim oráči.“ Na zadní straně je zdůvodnění, které vedlo Jaroslava Jílka ke zhotovení této památky: „Na památku generací, které v této obci spjaty s přírodou s láskou pracovaly v zemědělství, sžily se s dobou kolektivizace a i za této éry vytvořily nemalé hodnoty ... s úctou k nim J. J.“ V Mikulčicích můžeme dále najít u kostela sochu Svatého Anděla strážného z roku 1881 a na těšické návsi sochu svaté Anny z roku 1872. Na návsi v Mikulčicích stojí socha svatého Floriana z roku 2009, dílo brněnského sochaře Jindřicha Plotici, jako náhrada za da-

leko starší a vandaly zničenou sochu. Na začátku areálu Těšických bůd stojí socha svatého Urbana akademického sochaře Jaroslava Jurčáka a na konci stojí dřevěný svatý Urban z roku 2013. V polích za dráhou najdeme pomník Panny Marie Křtinské z roku 1913 a na návsi sochy svatého Cyrila a Metoděje z roku 2008. Na Slovanském hradišti v blízkosti 10. kostela je sousoší Cyrila a Metoděje z roku 2009, pořízené bulharským státem a Pravoslavnou církví bulharskou.

Kříže

„V širém poli studáněčka“ – tak začíná píseň F. Mikuleckého. Tuto studáněčku, spíše studnu, která F. Mikuleckého inspirovala k napsání známé písně, najdeme v prostředním větrolamu mezi Mikulčicemi a Prušánkami.

Kdysi tudy vedla cesta do Prušánek. Tomuto místu se říkávalo „Studňa a kříž v zadním poli.“ Lidé si zde čerpali vodu pro osvěžení při práci. U studánky stojí železný kříž s bronzovým krucifixem. Původně od roku 1804 zde stál kamenný kříž. V roce 1922 byl povalen a není známo, kdo a kdy jej opravil do dnešní podoby. V roce 2010 opravu studánky a renovaci kříže provedl vlastním nákladem místní občan pan František Dvořák. Kříž u Těšického rybníka darovala v roce 1860 rodina Šotkova za jistý skutek k božímu usmíření. Kříž stářím uhnul a spadl. V roce 1976 zhotovil nový dřevěný kříž tesař B. Jurásek. Ten byl umístěn na kovový základ zhotovený p. Seidlerem. Kříž byl tajně vysvěcen pod návratím u Seidlerů páterem Otmarom Kaplanem za přítomnosti novokněze Vojtěcha Cikrleho, nynějšího biskupa brněnského. Na nátlak tehdejších funkcionářů musel být kříž přemístěn z původního místa ke vchodu do hřbitova.

V Mikulčicích najdeme ještě dalších pět křížů. Lekavých kříž, který je z roku 1872 stojí v parku u kostela, na rozcestí polních cest nad Mikulčicemi stojí dřevěný kříž z roku 1887, u sklepů na ulici Moravská najdeme kamenný kříž z roku 1941 a na Těšických zadních čtvrtích stojí kamenný z roku 1942. Nákladem obcí Těšic a Mikulčic byl na hřbitově v roce 1905 postaven kamenný kříž, a to jako náhrada za dřevěný kříž od mistra Vymyslického. Při procházce areálem Slovanského hradiště uvidíte dřevěný kříž, který byl postaven u příležitosti prvního pouti biskupa diecéze na hradišti pod záštitou starosty obce Vlastimila Glose v roce 1990. Před křížem je postaven oltář z kamenů nalezených na hradišti. Každý rok se zde 5. července koná Cyrilometodějská pouť za účasti několika tisíc věřících. Z podkladů kronikáře S. Rutara a kostelníka P. Nováka sepsala J. Uhrovičová Fotografie M. Uhrovič

Lekavých kříž

Moravský Žižkov

Sakrální památky naší obce

Kaple sv. Floriána

Za prvního starosty Matouše Haluzy vystavěla obec v roce 1852 na místě staré sloupové zvonice zděnou kapli zasvěcenou sv. Floriánovi. Hlavní ozdobou interiéru kaple byla dřevěná socha Panny Marie, slavnostně vysvěcená na 1. října 1911.

V noci z 12. na 13. ledna 1990 byla kaple vyloupena, odcizena byla socha Panny Marie, korouhev a křížek nošený na procesí a několik svícňů. Pachatelé vykradli téže noci i kapli před kostelem v Prušánkách, ještě do konce ledna téhož roku se je naštěstí podařilo dopadnout. Poškozená socha Panny Marie byla navrácena zpět do kaple, následně restaurována a v roce 2002 slavnostně přenesena do nového kostela Panny Marie Vítězné.

Kaple sv. Floriána

Kostel Panny Marie Vítězné

Za slovem Božím museli Žižkovští dlouho docházet do sousedních Velkých Bílovic. V roce 1875 obecní výbor žádost knížeti Janu II. z Lichtenštejna, aby dal vystavět v Žižkově kostel a hřbitov. Žádost však byla zamítnuta a stejně tak dopadly další pokusy obce z let 1877, 1913 a 1921.

Myšlenka na výstavbu kostela v obci ožila ve čtyřicátých letech minulého století, kdy byla za účelem získání potřebného finančního obnosu založena Kos-

Kostel Panny Marie Vítězné

telní jednota. Celkem se podařilo získat od dalších přispívajících 250 tisíc korun. Události roku 1948 aktivity Kostelní jednoty pozastavily, vybrané finance znehodnotila roku 1953 měnová reforma. Znovu se na stavbu kostela začalo reálně pomýšlet až v roce 1990. Po zvážení všech aspektů se nakonec vybralo místo starého hřbitova, který obec farnímu úřadu odprodala za symbolickou jednu korunu. V roce 1995 byl papežem Janem Pavlem II. při jeho návštěvě Olomouce vysvěcen základní kámen budoucího kostela.

Asi z dvaceti návrhů ve výběrové řízení nakonec zvítězil moderní projekt architektů Jiljího Šindlara a Petry Žalmanové a výtvarníka Karla Rechlíka. 17. srpna 2000 byla výstavba kostela oficiálně zahájena, začátkem září se začalo s budováním základů. Podle plánů měl být kostel postaven do dvou let a přes šibeniční termíny se podařilo termín stavebních prací dodržet. 1. srpna 2002 byla na samostatně stojící zvonici instalována věžní konstrukce s křížem.

Páter ThDr. Jaroslav Studený při slavnostní mši v sobotu 20. července 2002 vysvětil v kapli Božího milosrdenství zvony nového kostela. Trojice bronzových zvonů byla odlita ve zvonařském ateliéru Tkadlec v Halenkově na Vsetínsku. Nejtěžší ze zvonů Svatá Panna Maria váží 350 kg, Svatá Zdislava 230 kg a nejmenší Svatý Josef má 150 kg.

V sobotu 17. srpna 2002 nový kostel vysvětil biskup brněnské diecéze Vojtěch Cikrle. Kostel je široký 36 metrů, dlouhý 26 metrů a věž je vysoká 34,5 metru. Kapacita kostela je celkem 640 osob, z toho 340 sedících. Stavební náklady činily více než čtrnáct milionů korun, obecní úřad věnoval na stavbu částku tři miliony, finanční dary místních občanů dosáhly bezmála devíti milionů korun.

Základním tématem architektonické kompozice kostela je téma světla a cesty. Ve vnitřním prostoru kostela je dominantním prvkem vitrážový kříž s postavou ukřižovaného Krista, který vyjadřuje myšlenku světla vzkříšení. Interiér kostela doplňuje dřevěná křížová cesta, která je dílem Jána Chovana z Dekýše u Banské Štiavnice.

13. července 2003 vysvětil otec Petr Esterka, pomocný biskup brněnský, varhany umístěné na kůru kostela, které byly přivezeny ze zrušeného kostela z obce Strážáň v litoměřické diecézi. V předvečer hodů 2006 byla v kostele posvěcena socha Panny Marie Vítězné drtící nohou hlavu hada. Čtyři metry vysoká plastika byla následně instalována ve výklenku čelní stěny kostela.

Zprvu poněkud kontroverzní moderní stavba je dnes místními vesměs přijímána kladně a jako jedna z dominant obce budí velký zájem i u projíždějících turistů a návštěvníků obce.

Mgr. Jaroslav Čech

Nový Poddvorov

Sakrální stavby a objekty

Slovo sakrální vyjadřuje význam posvátný a bohoslužebný. V našem křesťanském prostředí jsou to především kapličky, kříže, obrazy světců a tak dále. Význam těchto objektů je především duchovní, dnes tolik potřebný a svědčí o zbožnosti našich předků. Jsou jak pro věřící, tak i pro kolemjdoucí, prostředníkem tichého zastavení a rozjímání s Bohem, nebo též slouží k zamyšlení se nad sebou a svým životem. Naše nejmenší obec mnoho těchto objektů oproti větším obcím našeho regionu nevlastní, ale které tu jsou, tak stojí za zmínku.

Největší stavbou tohoto typu v naší obci je **kaple sv. Kateřiny Alexandrijské**, patronky obce se zvoníci. Byla vystavěna v r. 1897 zásluhou rodiny Kopřivovy z č.p. 19. V kapličce stojí velká **socha Panny Marie**. **Zvonice** byla původně vybavena hlavním zvonom a umíráčkem. V r. 1916 byl hlavní zvon zrekvírován pro válečné účely 1. sv. války. Teprve v r. 1937 byl tento zvon nahrazen novým od firmy Manoušek z Brna. V 80. letech min. století byl zakoupen další hlavní zvon za finančního přispění občanů a obce. V roce 2000 také za finančního přispění občanů a obce byla funkce zvonu elektrifikována. V letošním roce byla kaplička celkově opravena. Byla a je centrem duchovního života našich občanů. U kapličky se pravidelně konaly májové pobožnosti a v současnosti též několikrát v roce mše svatá. O vnitřní údržbu a květinovou výzdobu se stará paní Ludmila Kašíková z č.p. 68.

Dobrý pastýř od rodiny Kašíkové

Markusíkův kříž

Další stavbou je **kaplička za obcí v trati Rovina** u rozhledny Na Podluží. Pochází z 2. pol. 19. století a nechala ji postavit rodina Strakova, jako poděkování za uzdravení člena své rodiny. Původně byla v kapličce velká socha Panny Marie, ale byla v minulosti ukradena. Trvalo dlouho, než byla vypátrána, ale již nebyla dána zpět a je nyní v úschovně rodiny. Nyní je tam replika. Kapličku nyní vlastní pravnučka této rodiny, paní Pavla Zavadilová a zároveň o ni pečuje.

Nejstarším sakrálním objektem v obci je **velký dřevěný kříž** v horní části obce z roku 1881 od neznámého řezbáře. Kříž dala zhotovit Kateřina Konečná, vdova po statkáři Václavu Konečném z N. Poddvorova. Dne 18.6.1881 požádal tehdejší Čejkovický farář Eduard Keller o povolení jej vysvětit. V r. 2015 proběhla jeho celková oprava týmem restaurátorů z Brna, pod vedením Mgr. Ryšánka. Náklady dosáhly částky 85 000 Kč. Velkou měrou se na úhradě podíleli naši občané. Znovu vysvěcení se konalo 26.9.2015 se slavnostní Mší svatou, kterou sloužil farář P. Miloslav Čamek za účasti představitelů obce a věřících z celé farnosti.

Kříž z r. 1880 původně dřevěný od neznámého autora se původně nacházel pod lípami za rozhlednou Na Podluží u vinařské stezky směrem k Prušánkám. Jelikož se nacházel v havarijním stavu, tak byl **v roce 1976 nahrazen kamenným křížem**, který věnovali manželé Anežka a Vladimír Kašíkovi z č.p. 68. Zároveň byl tehdy tajně vysvěcen farářem P. Jaromírem Mikuláškem. Před několika lety byl z části poškozen od neznámých vandalů, což je smutné.

Za obcí, východním směrem pod tratí Nad Podolky stojí **kamenný kříž z r. 1941**, který nechali zhotovit manželé Veronika a Jan Markusíkoví. Tímto poděkovali Bohu za uzdravení z těžkého zranění manžela Jana, který se stal při svážení obilí s koňmi v době žní. Kříž vysvětil farář P. Václav Skalník z Čejkovic. V letošním roce kříž zrestauroval Bohumil Bortlík ze Starého Poddvorova na náklady příbuzných.

U obecního úřadu je **kamenný kříž z roku 1939**, který darovali občané ze sbírek svým padlým rodákům v 1. světové válce. Je opatřen fotografiemi všech padlých. Na náklady obce proběhla jeho celková rekonstrukce.

Při slavnostním svěcení nového hřbitova v r. 1948 byl zároveň vysvěcen **kamenný kříž též na hřbitově**. Všem zemřelým kříž věnovali manželé Marie a Bedřich Macůrkovi. Svěcení udělil farář P. Václav Skalník z Čejkovic. Před několika lety kříž opravila firma Charvát z Klobouk u Brna na náklady rodiny Jos. Martince.

Ojedinělý **obrázek svěťce Panny Marie Svatohostýnské** se původně nacházel v blízkosti obce v 30. letech min. století v trati Ulehle u cesty směrem k M. Žižkovu. Nechala jej tehdy zhotovit rodina Jos. Stříteckého u svého pozemku. V době kolektivizace byl odstraněn. Nový obrázek této svěťce byl v r. 2000 obnoven zásluhou dcery Jos. Stříteckého, Marie Novákové – Střítecké. Zhotovil jej malíř a restaurátor Bohumil Bortlík ze St. Poddvorova. Byl vysvěcen farářem P. Pavlem Mertou z Čejkovic. Obrázek se nyní nachází v blízkosti obce u cesty při výjezdu k M. Žižkovu. Všechno toto bohatství, které nám naši předkové zanechali je též historií naší obce. Je proto povinností nás všech o ně náležitě pečovat a starat, aby mohlo být předáno dalším generacím. Stále by mělo ještě platit tolik pravdivé moudro, které zní: „*Dědictví otců zachovej nám Pane.*“

Památník padlým za I. světové války

Prušánky

Sakrální stavby v Prušánkách

Tisíciletá křesťanská tradice dotvořila krásu jižní Moravy kostely, kapličkami, kříži či Božími mukami. Některé stavby byly honosnější, jiné prosté, některé byly v průběhu let zničené, zapomenuté, mnoho z nich však zůstalo a zaslouží si naši úctu a ochranu. Každá z těchto staveb byla postavena z určitého důvodu – vyjádření lásky k Bohu, prosba o pomoc, poděkování, označení místa, kde se stalo nějaké neštěstí...

Jenom v prušáneckém katastru můžeme najít asi dvaceti sakrálních staveb. Největší z nich je **místní kostel** s cennou kopulovitou klenbou ve stylu vrcholného baroka, **zasvěcený patronu rolníků sv. Isidorovi a sv. Martinovi**, na jehož svátek byl kostel vysvěcen. Jak uvádí kronikář, když v Prušánkách ještě kostel nebyl, museli zdejší věřící chodit na nedělní bohoslužby do Čejkovic.

Sv. Václav, v pozadí Kaplička Panny Marie

Ovšem cesta vedla přes vinné sklepy na pastvisku Drahy a prušánečtí muži se v nich cestou do kostela zastavovali a tak se tu občerstvovali, že mnozí z nich se na bohoslužby vůbec nedostavili. A tak majitelé panství – olomoučtí jezuité – přidělili obci v roce 1706 dva kusy polí, jejichž výnosy byly určeny na vybudování kaple, která byla dokončena v roce 1714. A protože věřícím nepostačovala, byla v letech 1751 až 1758 přestavěna na kostel.

U polní cesty na Moravský Žižkov stávala **kaplička svatě Anny**. **Kříž** u kapličky byl v roce 1862 přenesen do kostela, kde je dosud a je chráněnou movi-

tou památkou. Při stavbě silnice v roce 1878 byla kaplička rozebrána a postavena vedle silnice znovu. Jak se vesnice rozrůstala, byla kaplička kvůli bytové zástavbě zbořena a dnes ji připomíná jen soška světice ve výklenku domu rodiny Osičkovy.

V parku u kostela je **kaplička Panny Marie**. Původně ji dal postavit na konci obce u silnice na Moravskou Novou Ves Martin Trecha před svou smrtí v roce 1888. Byl to štědrý věřící, téhož roku daroval kostelu Boží hrob. Kaplička však velmi trpěla narůstajícím dopravním ruchem, až byla v roce 1978 přenesena do parku u kostela včetně pískovcové sochy Bolesné Panny Marie a byla téhož roku slavnostně vysvěcena. V roce 1997 byla malá kaplička zbořena a na jejím místě postavena nová, větší.

Kapličku svatého Františka nechala postavit v roce 1902 Františka Zimáková, čímž splnila poslední přání svého bratra Františka. Byla postavena na jeho bývalém pozemku a doklady o tom jsou prý zazděny v základech u východního rohu. Kaplička je krásně vidět, když přijíždíte do Prušánek od Moravského Žižkova po levé straně v polích. Dnes se o ni příkladně stará rodina Klímová.

Nenápadná **kaplička sv. Antonína Paduánského** u místní kuželný je majetkem rodiny Potůčkovy, byla postavena na počátku 20. století a je zajímavé, že o ní není zmínka ani v obecní, ani ve farní kronice.

V katastru obce se nachází mnoho menších staveb – **kříže a sochy světců**, např. sv. Josef a sv. Florián v bývalém Švehlově sadu, sv. Jan Nepomucký u mostku k Nechorám a u kostela, tam je také socha sv. Václava, ve Vrchních Nechorách stojí Poklona sv. Urbana, patrona vinařů.

Z křížů je třeba vzpomenout nádherný **dřevěný kříž** stojící kdysi na poli „starečka Miklice“ na Čtvrťkách u cesty do Vrchních Nechor. Ten nechal v roce 1880 postavit čtvrtláník Karel Maděryč s manželkou. V roce 1932 se nad Prušánkami přehnala silná vichřice a kříž vyvrátila. Než ho znovu postavili, museli ho zkrátit, protože spodní část byla uhníla. V roce 1944 byl jako cenná památka lidové kultury vykopán a převezen do muzea v Uherském Hradišti. Na jeho místě byl potom postaven **pískovcový kříž**.

V roce 2011 při oslavách 750. výročí první písemné zmínky o obci byl vysvěcen **dřevěný kříž, stojící u myslivny**. Vyřezal

Sv. Jan Nepomucký

ho prušánecký občan a bývalý kronikář František Hradil se svým synem Františkem, inspirací jim byl právě výše zmíněný kříž. Tělo Krista je z měděného plechu, vymalovala ho Slavomíra Foretová, známá svými malbami na skle.

Kříž je zdobený vinařskými motivy, u paty kříže je zapuštěná deska se symbolickým textem „Památku předkům, naději potomkům“...

PaedDr. Jana Kamenská

Zdroj: *Kronika Prušánek, František Čapka & kolektiv: Prušánky vinařská obec Podluží, Brno 1999*

Foto: archiv obce Prušánky

Dřevěný kříž u myslivny

Starý Poddvorov

Sakrální stavby v naší obci

Vznik drobných sakrálních objektů je spjat s náboženskými představami a vírou, která každodenně doprovázela naše předky. Drobná sakrální architektura je nejen svědectvím zbožnosti, nýbrž také dokladem vytříbenosti a citění, díky kterému mohli lidé formovat a přetvářet podobu okolního životního prostředí. Tyto objekty nenápadně zapadají do okolí a stávají se jeho samozřejmou složkou.

Příčiny jejich vzniku jsou různé. Některé jsou spojeny s mýty a pověstmi, jiné sloužily k vymezení hranic pozemků, další jako prosba o ochranu polností před neúrodou, jiné se stavěly na místech tragických událostí, jinými důvody pro vznik těchto objektů bylo poděkování za ochranu nebo uzdravení, prosba za ukončení války, či víra v ochranu před epidemiemi. S těmito památkami se můžeme setkat v naší obci i jejím okolí. Je potěšitelné, že po letech odmlky se dnes opět začínají stavět nové drobné sakrální objekty či opravovat ty zpustlé. Osobně mě mrzí, že se nerestaurují díla starých, i když mnohdy prostých lidových malířů, ale přemalovávají je současní výtvarníci podle svých představ. Drobné sakrální stavby naší obce jsou kapličky, kříže, boží muka a svaté obrázky. Vzhledem k jejich množství zmíním jen ty, které jsou spjaty s příběhy.

Naše obec v minulosti neměla kostel a lidé museli za svátostmi odcházet do farního kostela do Čejkovic. Vzhledem k tomu, že silnice do farní obce byla vybudována až v roce 1939, cestovali lidé pěšky, movitější na vozech, polní cestou, která je dnes

Kerchůvek

již zarostlá a vede kolem **Bařinového kříže**. Tento kříž patří mezi nejstarší památky v obci. Je datován do roku 1850, neznáme jeho tvůrce, protože není insignován. Donátorem kříže byl Václav Bařina, který jej zbudoval na památku své manželky. Tu při návratu ze mše svaté z kostela z Čejkovic v těchto místech postihla srdeční příhoda a mladá žena ji nepřežila. Na cestě do farního kostela, na hlavní křížovatce v obci najdeme **Jurkovičův kříž**, jehož donátory byli manželé Jiří a Marie Jurkovičovi. Pro život v obci měl velký význam. Obyvatelé se u něj loučili s nebožtíkem, který byl odvážen na místo posledního odpočinku na hřbitov do Čejkovic. V obci byl vybudován hřbitov až v roce 1947.

Modlení za zemřelého a poslední rozloučení u Jurkovičového kříže obstarával modlíč Ludvík Uhrovič, který prosil jménem zemřelého o prominutí všech hříchů. Někteří občané obce přijímali svátosti v kostele v Mutěnicích, kam vedla polní cesta lesem. Při této cestě, na konci obce nazývané Vyšicko stojí dřevěný kříž. Z minulosti nese tento kříž název **Kerchůvek**. Je vyznačen již na mapě stabilního katastru z roku 1827. Po první vlně cholery epidemie v roce 1831 byl u něj zřízen cholery hřbitov. Kromě obětí epidemie se zde pohřbívali i sebevrazi a nektřené děti až do roku 1924.

V polích za vesnicí, na Hraničkách je **Vičkův kříž**. V roce 1916 jej sem umístili manželé Matěj a Marie Vičkoví na památku syna Metoděje, který se utopil při plavení koní na rybníku v Moravské Nové Vsi. Že je kříž umístěn zrovna v těchto místech, není náhoda. Paní Marie Vičková měla po tři noci krásný sen. Zdálo se jí o malém zlatovlasém dítěti, které sedělo na trávníku na Hraničkách pod Jochama. Když se dozvěděla o smrti svého syna, uvědomila si, že právě tento sen byl impulsem, kam mají kříž za svého syna umístit.

Poslední sakrální stavba, kterou bych ráda vzpomenu, dnes již neexistuje. V cípu

lesa Lapoštorfa, při hranici polí Kukvické a Podkovné býval **obrázek Božího Milosrdenství**. Byl umístěn na dub po roce 1945 panem Pavlem Valou. Byl výrazem poděkování za to, že v době II. světové války nebyla jejich rodina odhalena při pomoci parašutistům, kteří se v těch místech ukrývali. Rodina Valova měla pole v Kukvických. Jednou, v době války, stařeček Vala pracoval na poli a všiml si, že něco není v pořádku. V boudách, které stály v Podkovných, se něco dělo, někdo tam určitě přespával. Stařeček svým instinktem zaznamenal přítomnost někoho cizího. Šel do jedné z „búd“ a tam našel raněného člověka. Byl to partyzán, který se zde ukrýval. Jmenoval se Antonín Bartoš a pocházel z Lanžhota. Nebyl v lese a přilehlých polích sám, byla zde celá jeho skupina. Stařeček se o ně staral, pravidelně jim nosil jídlo. To se ví, vše bylo tajné, aby o tom nikdo nevěděl, ani rodina. Vždyť za tuto činnost byla v době války smrt – smrt celé rodiny. Jeho manželka Veronika záhy zjistila, že v domácnosti se ztrácí tu chleba, tu kus uzeného či vajíčka. Nikdo z dětí se nechtěl přiznat, i když stařenka vyšetřovala jako pravý detektiv. Za každým, kdo šel do komory, hned slídila. Přistihla stařečka, jak ukraduje z hrnce kus sádla. Stařeček musel s pravdou ven. Přiznal se, ale zároveň ji zapřísahal, aby nikomu nic neprozradila. Když 14. dubna 1945 přišlo osvobození obce, stařeček Pavel Vala se svou manželkou Veronikou nechal u místního lidového malíře Bedřicha Bílka namalovat obrázek Panny Marie s hvězdami kolem hlavy. Pan farář P. Jan Skálník jej vysvětlil a manželé Valovi ho umístili na dub na kraji lesa. Zrezivěl a z důvodu kácení stromů byl zničen. Jen tento příběh nám zůstal.

Miroslava Hajdová

Vičkův kříž

Jurkovičův kříž

Tvrdonice

Drobná sakrální architektura

Drobná sakrální architektura představuje rozsáhlou skupinu staveb, které jsou v současnosti nazírány především jako hmotné kulturní prvky venkova a jejich původní sakrální význam je upozaděn. Byly budovány již v době středověku, ale z Tvrdonic pochází nejstarší doklad z roku 1688, kdy místní rolník Jan Mrákava postavil **kříž na hřbitově u kostela sv. Mikuláše**. Skutečný stavitelský rozmach nastal až v polovině 19. století a začátkem 20. století.

Socha sv. Josefa z roku 1908

Na katastru obce Tvrdonice se dochovalo 18 objektů, z nichž osm tvoří kříže, pět soch, tři obrázky a dvě boží muky. Navzdory tomuto počtu jsou pouze **socha sv. Jana Nepomuckého a trojboká boží muka** zapsány v seznamu kulturních památek.

Zmíněná boží muka s trojúhelníkovým půdorysem, symbolizující Boží Trojici, představují vůbec nejstarší stavbu v obci, která byla postavena dle tradice v roce 1760 jako výraz díky za ochranu před morem. Socha sv. Jana Nepomuckého pochází z roku 1841 a odráží dobovou oblibu světců, na jehož svátek se k soše konalo procesí. **Nejstarší litinový kříž** je ukrytý v lese a připomíná tragickou událost z roku 1835, kdy

místní knížecký revírník Josef Pözl byl zastřelen skupinou pytláků. Od těch dob jedna z pověstí praví, že mrtvý Pözl se zjevuje v poledne se psem, který nese v zubech světlo. Na kraji obce u cesty do polí stojí **Janulíkových kříž** z roku 1869, který byl postaven na místě tzv. prvního zastavení, kde se lidé tradičně zastavovali k modlitbě během prosebných procesí za dobrou úrodu. Nedlouho na to vystavěli zbožní „Tvrdončani“ **litinové kříže na ostatních třech zastaveních: Kořistových (1895), Pod Strážů (1889) a Láničkových (1893, obnoven 1941)**. Zvláštní pozornost zasluhuje **Kořistových kříž**, neboť po roce 1948 byl opakovaně pobořen a útokům vandalů neunikl ani v období po roce 1989. O jeho záchranu se postarala rodina Balgových, která jej přemístila z původního místa v polích do kostelní zahrady, kde stojí nově vysvěcený od roku 2009. Lidová tradice tvrdí, že u křižovatky ulice Vinohradní a Týnecká strašívalo, dokud v místě nebyl postaven kříž. Stalo se tak někdy v 18. století, kdy je doložen výskyt dřevěného kříže (později zvaného Mrázových), který byl nahrazen **Hasilových křížem z litiny** v roce 1938. V ochraně a obnově drobných sakrálních památek na území Tvrdonic se

Pieta z roku 1905

Hasilových kříž obnovený v roce 2016

v posledních letech významně angažuje zdejší okrašlovací spolek. Jeho zásluhou byl v roce 2014 obnoven **kříž Na Konci**, který původně stával před domem č. 290 (tzv. Klášter), který obývali terciáři a sestry rafaely. V roce 2016 za finanční podpory Ministerstva zemědělství opravil **sochy v areálu kostela - Kalvárie, sv. Josef a Pieta**. Objekty pocházejí z počátku 20. století a zvláštní zmínky zasluhuje Pieta, která patří k umělecky nejhodnotnějším stavbám v obci. V tomtež roce spolek také zrealizoval obnovu už zmíněného Hasilových kříže. V příštím roce budou dokončeny restaurátorské práce na Janulíkových kříži a soše sv. Anny, na něž spolek opět získal dotaci z Ministerstva zemědělství. Nutno poznamenat, že tyto práce jsou kofinancovány asi 30 % z rozpočtu obce Tvrdonice. Letos spolek vydal mapu obce Tvrdonice, kde jsou přesně vyznačeny všechny sakrální stavby (včetně dalších přírodních a stavebních zajímavostí), z nichž deset vybraných objektů je blíže představováno kratším článkem. Tvrdonice jsou tak jednou z mála obcí, které se mohou pochlubit kompletní opravou nebo dobrým stavem svých památek.

Text a foto: Leoš Doskočil

Týnec

Sakrální památky v Týnci

Cennou památkou obce je **kostel Stětí sv. Jana Křtitele** dokončený v r. 1770.

Kříž pod Starými vinohrady stojí údajně na místě původního týneckého kostela, který se v roce 1765 svezl.

Kříž pod vinohrady

Kříž před týneckým kostelem, zvaný „Valových. Původně dřevěný kříž nechal vyřezat František Vala, z č. 58 „na usmíření Božího hněvu“. Valovi nechali postavit i kamenný kříž na hřbitově.

Kříž Valových

Kříž na obecní náklady z roku 1869 stojí u silnice do Hrušek, kde bývala polní cesta.

Blinkalových kříž stojí za obcí v místě zvaném Na výhonku. Jan Blinkal byl v letech 1851–1855 prvním starostou.

Čechových kříž z konce 19. stol. se nachází u silnice do Moravské Nové Vsi na hranicích katastrů.

Čechových kříž

Pomníček faráře Otmara Kaplana na mezi po straně silnice do Moravské Nové Vsi, stojí v místě, kde zahynul P. Otmar Kaplan při automobilovém neštěstí 3.7.1997.

Socha sv. Jana Nepomuckého stojí na jižní straně kostela. Scházívají se u ní velikonoční hrkači před každou obchůzkou a rovněž před tzv. „hóněním Jidáša“, kdy se chlapci sešli o půlnoci z Velkého pátku.

Socha sv. Jana Nepomuckého

Jediná **Boží muka** v obci byla postavena směrem k Hruškám. Po výstavbě zemědělského družstva se octla na jeho nádvoří.

Kaplička Panny Marie Pomocné s památným dubem a obrázkem stojí u silnice do Tvrdonic. Roku 1891 ji dali postavit manželé Kučerovi. Podle pověsti se u dubu zjevila Panna Maria. Na památku byl zavěšen její obrázek s letopočtem 1757. Pak bylo rozhodnuto,

Uctíváný obraz P. Marie pomocné na dubu

že bude přemístěn do kostela v Moravské Nové Vsi. Když byl obraz převážen, koně se zastavili a nemohli pokračovat. Průvod proto zamířil k týneckému kostelu. Týnec se pak stal jediným poutním místem na Podluží. Po umístění obrazu do kostela byl na dub pověšen jiný. Když měl být strom poražen, začala z rány téci krev a ozval se hlas: „*Neřež, když nesadils.*“ A tak se dub zachránil.

Kaplička Panny Marie Pomocné

Podle knihy:
„Týnec – Městečko na Podluží, 2016“
vybrala V. Hesová

Mikroregion Weinviertler Dreiländereck

Dálnice A5 ve Weinviertelu

Dálnice A5 ve Weinviertelu mezi Schrickem a Poysbrunnen byla uvedena do provozu dne 8.12.2017. Zelenou také konečně dostala stavba obchvatu Drasenhofenu, kde již mají všichni povolení a stavební práce mohou začít na jaře 2018.

25 kilometrů dlouhý a čtyřproudý kus dálnice ze Schricku až do Poysbrunnu byl dokončen do té fáze, že může dojít k zahájení provozu. Zbývající práce na náspech a přilehlých zelených plochách, které se nedotknou provozu na dálnici, budou pak trvat až do léta 2018. Tím dojde k již roky naléhavě očekávanému odlehčení provozu v oblasti Weinviertler Dreiländereck. Zejména pro přilehlé obce přinese weinviertel-ská dálnice zřetelné zlepšení kvality života v obcích. Profitovat z ní bude ale celý region díky optimálnímu napojení na vídeňskou aglomeraci, jak ekonomické centrum, tak také jako region vhodný pro bydlení i turistiku.

Konečně je také povolena stavba obchvatu Drasenhofenu. Řízení, proti kterým byly podány námitky, jsou nyní uzavřena a usnesení jsou potvrzena správním soudem. Tím jsou dána povolení potřebná pro stavbu a stavební práce mohou začít. Proces výběrového řízení na práce již běží a hlavní stavební práce mohou začít na jaře roku 2018 a uvedení do provozu proběhne ještě v roce 2019. Tím by byla poslední přilehlá obec u silnice B7 osvobozena od nesnesitelného dopravního zatížení.

Obchodníci z Wilfersdorferu prezentují kulínární dárkovou sadu

Pět přímých prodejců z Wilfersdorfu představuje svou lahodnou dárkovou sadu. V rámci „knížecí obce Wilfersdorf“ spolupracují lidé v oblasti kultury, turistiky a hospodářství již mnoho let. Díky čilé výměně nápadů mezi podniky vznikl v létě nápad sestavit rozmanitou a domorodou kulínární nabídku obce.

„Hledání smysluplného dárku je rok od roku těžší a tak bychom chtěli zjednat nápravu. Naším produktem neoslovujeme jen soukromé osoby, ale také podniky, které hledají pro své pracovníky, zákazníky a partnery hodnotný dárek,“ vysvětluje Mag. Sonja Strasser.

Obsahem dekorativního boxu je bio-med (rodina Obendorfer), čatni (hostinec Neunläuf, rodina Krammer), olej z dýňových semínek (rodina Strasser), müsli (rodina Zucker) a likér z červeného vína (rodina Weindl).

Objednávky a zasílání/doručování zajišťuje MoSo Markt Nahversorger Mag. Markus Wegerth. Sada lahůdek z Wilfersdorfu stojí 32,45 euro a lze ji objednat na čísle +43 0650 911 46 76 nebo emailem naoffice@mosomarkt.at.

Foto: Wilfersdorf_DV_Druckauflösung

Weinviertel-Autobahn A5

Die Weinviertel-Autobahn A5 zwischen Schrick und Poysbrunn ist ab 8.12.2017 für den Verkehr freigegeben. Grünes Licht gibt es endlich auch für den Bau der Umfahrung Drasenhofen, wo nunmehr alle Genehmigungen vorliegen und die Bauarbeiten im Frühjahr 2018 begonnen werden können.

Am 8. Dezember ist das 25 Kilometer lange und vierspurige Autobahnteilstück von Schrick bis nach Poysbrunn soweit fertig, dass die Verkehrsfreigabe erfolgen kann. Die Restarbeiten an Böschungen und den Autobahnverkehr nicht betreffenden Nebenanlagen werden dann noch bis zum Sommer 2018 andauern. Damit gibt es eine schon seit vielen Jahren notwendige Verkehrsentslastung für das Weinviertler Dreiländereck. Besonders für die Anrainergemeinden wird die Weinviertelautobahn viel an Lebensqualität in die Orte zurückbringen. Profitieren wird aber die gesamte Region durch die optimale Anbindung an den Großraum Wien sowohl als Wirtschaftsstandort aber auch als Wohn- und Tourismusregion.

Endlich grünes Licht gibt es auch für den Bau der Umfahrung Drasenhofen. Die Verfahren welche beeinträchtigt wurden, sind nunmehr abgeschlossen und die Bescheide vom Verwaltungsgericht bestätigt. Damit gibt es die für den Bau notwendigen Genehmigungen und die Bauarbeiten können begonnen werden. Der Ausschreibungsvorgang für die Arbeiten ist bereits im Laufen und die Hauptbauarbeiten können damit im Frühjahr 2018 beginnen und die Verkehrsfreigabe noch im Jahr 2019 erfolgen. Damit wäre auch die letzte B7-Anrainergemeinde von der untragbaren Verkehrsbelastung befreit.

Wilfersdorfer Direktvermarkter präsentierten kulinarisches Geschenkset

Fünf Direktvermarkter aus Wilfersdorf präsentierten ihr köstliches Geschenkset. Im Rahmen der „fürstlichen Gemeinde Wilfersdorf“ kooperieren Kultur, Tourismus und Wirtschaft schon viele Jahre. Durch den regen Austausch unter den Betrieben entstand im Sommer die Idee, ein vielfältiges und bodenständiges Kulinarik-Angebot aus dem Ort zusammenzustellen. „Die Suche nach einem sinnvollen Geschenk wird von Jahr zu Jahr schwieriger und da möchten wir Abhilfe schaffen. Wir sprechen mit unserem Produkt nicht nur Privatpersonen an, sondern auch Unternehmen, die für Mitarbeiter, Kunden und Partner ein hochwertiges Präsent benötigen“, erklärt Mag. Sonja Strasser.

Inhalt der dekorativen Box sind Bio-Honig (Fam. Obendorfer), Chutney (Gasthaus Neunläuf, Familie Krammer), Kürbiskernöl (Familie Strasser), Müsli (Familie Zucker) und Rotweinklikör (Familie Weindl).

Bestellungen und Versand/Zustellung wickelt MoSo Markt Nahversorger Mag. Markus Wegerth ab. Das Set mit Köstlichkeiten aus Wilfersdorf kostet Euro 32,45 und kann unter +43 0650 911 46 76 oder unter office@mosomarkt.at bestellt werden.

Kalendář akcí na Podluží

Datum	Obec	Název akce
prosinec 2017		
17.12.	Kostice	Vánoční zpívání
	Ladná	Adventní neděle
	Mikulčice	Vánoční koncert
	Lanžhot	Adventní koncert
19.12.	Mikulčice	Vánoční dílnička
24.12.	Prušánky	Vánoční koledování na návsi
	Týnec	Půlnoční troubení
26.12.	Lanžhot	Žehnání koní, Štěpánská zábava
	Prušánky	Štěpánský turnaj v ping-pongu
	Tvrdonice	Svěcení vína
	Hrušky	Štěpánská ochutnávka
29.12.	Lanžhot	Koncert J. Zonyga + ohňostroj
30.12.	Josefov	Silvestrovský turnaj ve stolním tenise
	Josefov	Mistrovství Josefova ve stolním Stiga hokeji
	Mikulčice	Košt mladých vín
	Tvrdonice	Divčí vínek
31.12.	Josefov, Tvrdonice	Silvestrovský ohňostroj
	Prušánky	Silvestr
	Lužice	Ukončení plavecké sezony na Cihelně
leden 2018		
1.1.2018	N. Poddvorov	Novoroční ohňostroj
	St. Poddvorov	Novoroční ohňostroj
2.1.2018	Prušánky	Tradiční ohňostroj
6.1.2018	D. Bojanovice	Ples vinařů a přátel vína
	Kostice	Krojový ples
	N. Poddvorov	Tříkrálová sbírka
7.1.2018	Josefov	Tříkrálová sbírka
12.1.2018	Hrušky	Vinařský ples
13.1.2018	D. Bojanovice	Společenský ples SRPDŠ
	Ladná	IV. Obecní ples
	Lužice, Týnec, Lanžhot	Krojový ples
	Tvrdonice	Hasičský ples
19.1.2018	Tvrdonice	Ples obce
20.1.2018	D. Bojanovice	Krojový ples
	Hrušky	Farní ples
	Josefov	Ples SDH, pyžamový
	Mikulčice	Košt ovocných pálenek a kys. zelí
	Prušánky	Krojový ples
	St. Poddvorov	Ples rodičů
26.1.2018	Ladná	Ples Regionu Podluží
27.1.2018	D. Bojanovice	Retro ples
	Hrušky	Ples Dřichy
	Prušánky	Společenský ples SRPDŠ
	Týnec	Hasičský bál
	Lanžhot	Společenský ples města
28.1.2018	Ladná	Dětský karneval
	D. Bojanovice	Dětský karneval
únor 2018		
2.2.2018	Tvrdonice	Ples SRPDŠ při ŽS
3.2.2018	Mikulčice	Krojový ples
	Tvrdonice	Krojový ples
	Prušánky	Diskoples kuželkáři
9.2.2018	N. Poddvorov	Obecní ples
10.2.2018	Hrušky	Krojový ples

Datum	Obec	Název akce
10.2.	Ladná	Lanžtorfský fašank a obecní zabijačka
	Lužice	Fašanková obchůzka, Fašanková zábava
	Moravský Žižkov	Country bál
	St. Poddvorov	Obecní ples
	Lanžhot	Fašank
	Tvrdonice	Maškarní ples
11.2.	D. Bojanovice	Dětský krojový ples
	Lužice	Dětský karneval
	Moravský Žižkov	Fašank
	Tvrdonice	Fašank DNS Pomněnka
17.2.	Josefov	Ples obce, černobílý
	Kostice	Ples sportovců
	Mikulčice	Reprezentační ples obce
	Prušánky	Čundrbál - Kapela starých časů
24.2.	Kostice	Setkání harmonikářů
	Lužice	Ples ZŠ
	Mikulčice	Ples hasičů a myslivců
	Moravský Žižkov	Maškarní bál
	Tvrdonice	Košt vín
25.2.	Josefov	Dětský maškarní karneval
březen 2018		
2.3.	Mikulčice	Společenský večer k MDŽ
3.3.	Tvrdonice	Dětský karneval
	Lužice	Ples sportovců
4.3.	Prušánky	Dětský karneval
	Tvrdonice	Oslava MDŽ
	D. Bojanovice	Jarní hudební festival - J. Svěcený
8.-10.3.	Mikulčice	Výstava trofejí
10.3.	Moravský Žižkov	Degustace vín
	Tvrdonice	Vynášení Smrtky, Jarní výtvarná dílna
10.-11.3.	Tvrdonice	Jarní výstava ve "Staré škole"
11.3.	Kostice	Degustace vín
15.3.	Lužice	Lužická lafka
17.3.	Kostice	Košt vín
	Ladná	III. setkání harmonikářů
	Mikulčice	Country bál
	Moravský Žižkov	Výstava vín
	Lužice	Josefovská zábava pro seniory
18.3.	D. Bojanovice	Jarní hudební festival - Jozef Holly
	Josefov	Smrtnice
24.3.	Hrušky	Košt vína a sýrů
	Josefov	Josefovský košt vín
	Mikulčice	Degustace vín, výstava keramiky M. Miroškové
24.-25.3.	Mikulčice	Velikonoční tvoření na chalupě F. Mikuleckého
25.3.	St. Poddvorov	Přehlídka Zpěváček Regionu Podluží
29.-31.3.	Josefov	Hrkačování
31.3.	Mikulčice	Pestrovečer
duben 2018		
1.4.	Lužice	Velikonoční košt vína
	Prušánky	Velikonoční výstava
	Lanžhot	Velikonoce
1.-8.4.	D. Bojanovice	Velikonoční výstava
7.4.	Mikulčice	44. ročník běhu Velká Morava, Velikonoční košt vín
	St. Poddvorov	Uklidme Poddvorov
11.4.	Mikulčice	Velikonoční dílnička

Kalendář akcí na Podluží

Datum	Obec	Název akce
13.4.	Mikulčice	Přehlídka dětských folklorních souborů
	Prušánky	Košť vín U Jeřoura
	D. Bojanovice	Humanitární ples
21.4.	D. Bojanovice	Zpěvácěk Slováků
	Kostice	Rybářské závody pro dospělé
22.4.	Kostice	Rybářské závody pro mládež
27.4.	Kostice	Pálení čarodějnic
	Region Podluží	Cyklovýlet "Otvírání jara na Podluží a Hodonínsku"
28.4.	Hrušky	Pálení čarodějnic
	Tvrdonice	Slet čarodějnic
30.4.	D. Bojanovice	Pálení čarodějnic
	Ladná	Pálení čarodějnic
	Mikulčice	Pálení čarodějnic
	Moravský Žižkov	Pálení čarodějnic
květen 2018		
5.5.	Josefov	Májový volejbalový turnaj
	Kostice	Květnové posezení na Kopance
	Mikulčice	Májové posezení seniorů
	Mikulčice	Velkomoravské stezky, cyklovýlet

Datum	Obec	Název akce
11.5.	Kostice	Den matek
13.5.	Josefov	Operetní představení ke svátku matek
	N. Poddvorov	Oslava dne matek
	Tvrdonice, Lanžhot	Svátek matek
19.5.	Josefov	Setkání mužských sborů na Podluží
	Mikulčice	Turnaj v nohejbale o putovní pohár starosty obce
20.5.	Lužice	Přehlídka Vetrbř Podluží
	St. Poddvorov	Lázeňské odpoledne
	Tvrdonice	Den dětí
25.5.	D. Bojanovice	Noc kostelů
26.5.	Josefov	Josef II. OPEN - turnaj v tenisové čtyřhře
	Prušánky	Májové zpívání v Nechorách
	Tvrdonice	Koncert Tři sestry
	Hrušky	Mužácký Gulášfest
27.05.	Lanžhot	1. sv. přijímání
červen 2018		
1.-3.6.	Tvrdonice	Podluží v písni a tanci
3.6.	Lanžhot	Boží tělo
9.6.	Kostice	Putování za vínem

Přehled výrobců krojů a součástí krojů na Podluží

Druh výrobku	Jméno	Kontakt
Dolní Bojanovice		
Šití a vyšívání červenic, kordulí dívčích i chlapeckých, šátečků, rožků, kabaní, košil	Markéta Malániková	tel. 728 572 846
Šití krojových košil, rukávců, košílek pod rukávce, kasaníc, sukní, slováckých šatů	Helena Pazderková	tel. 732 455 795
Malování mašlí	Blahová Anna	
Josefov		
Šití chlapeckých kabaní, malování, vyšívání plátěných košil, kloboučků a toček	Vladislava Lekavá	tel. 724 764 561
Čižmy	Martin Tomašík	martinjanulik@seznam.cz
Šití rožků a šátečků	Štěpánka Pavková	tel. 602 517 980
Kostice		
Šití a vyšívání červenic a modřic	Zdeňka Rabušicová, Nová 109	tel. 725 544 905
Lanžhot (informace MÚ Lanžhot)		
Čižmy	Marek Tureček	731 479 760
Fiauky	Jarmila Hrnčířová	728 045 832
Červené vyšívání na košili	Bronislava Bartošová	606 846 596
	Dana Létalová	776 143 468
Vyšíváčky	Marie Holobrádková	728 283 737
	Marie Kořínková	721 832 187
	Hana Tučková	721 381 438
Lajbl	Alena Škrobáčková	704 782 787
Malování mašlí	Marie Švirgová	728 037 908
	Silvie Markovičová	721 036 234
	Božena Růžicková	605 511 695
	Michaela Jurošková	721 538 367
	Dagmar Jurošková	721 538 368
Pérko na guláč a mašle, červený šátek	Ludmila Ciprysová	702 655 820
Šití sukní	Jitka Gálová	775 651 126
	Marie Petřilová	720 282 214
Lužice		
Mužácké šaty, sukně, jupky, kasanice, krejzlíky, třaslavice, lajbl, kabaně atd.	Vladka Magdolenová	tel. 605 751 996
Moravský Žižkov		
Šití krojů	Věra Vašíčková	tel. 721 459 112

Zpráva ze setkání na téma „Sucho a eroze“ konaného dne 23. 11. 2017 na Regionálním centru v Hodoníně

Dne 23. 11. 2017 se v Hodoníně pod záštitou paní senátorky Ing. Bc. Anny Hubáčkové a ve spolupráci s Místní akční skupinou Dolní Morava, z. s. uskutečnilo setkání nad problematikou sucha, hospodaření s vodou a zadržení vody v krajině na území našeho regionu.

Touto problematikou se v letošním roce také vážně zabývali starostové obcí Regionu Podluží na podzimních zasedáních Rady starostů v Dolních Bojanovicích a Hruškách. Setkání se zúčastnili starostové obcí Lužice, Ladná, Dolní Bojanovice, Starý Poddvorov, Terezín, Kostice, Hrušky, Mikulčice, Lednice, města Hodonín a odborníci z institucí, kterých se tato problematika týká. Hosty byli pan prof. Ing. Miroslav Dumbrovský z Ústavu vodního hospodářství krajiny, Dr. Ing. Antonín Tůma, ředitel pro správu Povodí Moravy, Ing. Miriam Dzuráková s kolegy z VÚV TGM Brno a Ing. Petr Koutný z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Společně se diskutovalo nejen nad studií protierozních opatření pro jednotlivé obce regionu, která v minulých letech vznikla, ale také nad dalšími problémy v regionu, jako je záměr těžby šterkopísku u Moravského Písku, která ohrožuje zdroj pitné vody pro náš region, využití důlních vod, obnovy či výstavby závlah, dále o kvalitě a možném využití odpadních vod z ČOV, které při velkém suchu jsou často jediným zdrojem vod v recipientech, ale také o budoucí podpoře projektů v životním prostředí, které v roce 2018 vyhlásí Jihomoravský kraj a Místní akční skupina Dolní Morava z. s. Pan prof. Ing. Dumbrovský, který zpracoval studii protierozních opatření pro

obce v našem regionu, zdůraznil ve své prezentaci, že stupeň ohrožení vysychání půd je pro naši oblast extrémní a dochází ke zvyšování rozsahu ploch, které jsou erozí ohroženy. Vyčíslil také škodu, která by mohla vzniknout ztrátou půdy při pěstování erozně nebezpečných plodin (kukuřice, řepka, slunečnice). Půdní erozí dochází ke ztrátě půdy - 1 cm smyvu na 1 ha přichází krajina o 100 m³ půdy. Náklady na těžbu erozně splavené půdy jsou minimálně 300 Kč (někdy i 1000 Kč) pro 1 m³ půdy. Ztrátou půdy a její následnou těžbou dochází k ekonomickým škodám minimálně 65 000 Kč na 1 ha. Pro Českou republiku by bylo efektivnější poskytovat dotace na ochranu půdy, než tak jako nyní, pouze dotace podle rozměrů obhospodařovaných ploch. Omezit by se měly zvláště rozsáhlé plochy erozně nebezpečných monokultur. Dalšími opatřeními proti erozi jsou zatravňování údolnic, průlehy záchytné i svodné, ochranné nádrže. Opatření proti erozi probíhá pomalu, nejsou nastaveny politické a ekonomické podmínky, nejsou ani nástroje, jak je prosadit do praxe. Nejnáročnější problém je vyřešení vlastnických vztahů, tady je aktivita na straně starostů – mají v rukou návrhy řešení a studie protierozních opatření.

Řešením problémů s erozí by byly komplexní pozemkové úpravy, tam však starostové narážejí na to, že obec nesplňuje podmínky pro vyhlášení komplexních pozemkových úprav. Státní pozemkové úřady mají ve své moci vyhlášení komplexní pozemkové úpravy v obci, kde dochází k problémům jak s vodní, tak větrnou erozí. Nezanedbatelnou úlohu v boji proti erozi je osvěta zemědělců a změna dotační politiky státu. Důležitá je také následná kontrola protierozních opatření, jestli tato opatření plní svou funkčnost. Nejvíce erozí zasaženým katastrem je katastr obce Čejkovice, tam dochází k velké degradaci půdy naopak jako vzorovou obec, která na svém území vytvořila mnoho protierozních opatření vyzdvihl pan prof. Dumbrovský obec Šardice. Senátorka Ing. Bc. Anna Hubáčková oznámila chysta-

nou novinku v podobě finanční podpory ze strany Jihomoravského kraje. Na začátku roku 2018 bude Jihomoravský krajský úřad vypisovat dotační program pro podporu vzniku a rekonstrukcí malých vodních nádrží, mokřadů, tůň, opravu koryt drobných vodních toků, říčních ramen a protierozních opatření. Ve výzvě bude alokováno přibližně 6 mil. Kč, žadatelé mohou být obce, dobrovolné svazky obcí, veřejnoprávní instituce a církve. Maximální výše dotace na projektovou dokumentaci bude 50 000 Kč, na realizaci projektu pak 300 tis. Kč.

Diskuze se dotkla problému ztráty vody v katastrofách obcí Mikulčice a Moravská Nová Ves způsobenou zrušením jezu na řece Moravě. Pan Dr. Ing. Tůma, ředitel Povodí Moravy v diskuzi sdělil, že se tímto problémem zabývají a problém řeší se Slovenskou republikou. Dále se dotkl problému s hospodařením s omezenými vodními zdroji, zejména s vodou pro závlahy. Zdroje podzemních vod jsou omezené, nepostačují k zásobování obyvatelstva pitnou vodou v plném rozsahu, a proto je v průměru kolem 40 % obyvatel závislých na dodávkách pitné vody z povrchových zdrojů (nádrží). A to vyjma Kraje Vysočina, kde je tento poměr opačný. Upozornil, že Dyjsko – svratecká vodohospodářská soustava představuje převážnou část nádrží jako vodárenských s přednostním využíváním povrchové vody k dodávce surové vody pro pitné účely a zejména v době sucha a poklesu hladin hospodaření na nádržích vychází ze schválených regulačních stupňů, kde hrozí odstavění dodávek vody pro závlahy z důvodu zachování jejich zbytkového množství

Zpráva ze setkání na téma „Sucho a eroze“

v nádržích pro vodárenství. Z tohoto důvodu je nezbytné účelné hospodaření se všemi vodními zdroji a posílení akumulace povrchových vod. Při stálém poklesu hladin podzemních vod a jejich ohrožení nelze předpokládat zvýšení dodávek podzemní vody pro pitné účely. Doporučení pro všechny zemědělské subjekty je, aby si vytvořili vlastní akumulaci v závlahových nádržích v době nadbytku vody – v době na vodu bohatších jarních měsíců a v době intenzivních srážek.

Na setkání se řešil problém s využitím vod z ČOV. Odborníci z Výzkumného ústavu vodohospodářského upozornili na legislativní překážky návratu vody z ČOV např. jako závlahu, upozornili také na kvalitu odpadních vod a tím možné omezení jejich využívání (např. rezidua hormonů a farmak).

Starostové byli upozorněni na možnost předběžných konzultací svých projektů malých vodních nádrží, mokřadů, revitalizací toků a opatření v krajině se

správcem povodí – pořizovatelem základních vodohospodářských plánovacích dokumentů (Plánů dílčích povodí) a to s vazbou na podporu a posouzení souladu záměrů obcí s těmito plánovacími dokumenty. Kontaktní osoba za povodí Moravy, s.p. – Ing. Miroslav Foltýn, vedoucí útvaru vodohospodářského plánování, mail.: foltyn@pmo.cz, tel.: 541 637 637. Dalším doporučením obcím je projednání záměrů s Agenturou ochrany přírody a krajiny, a to opět s vazbou na požadavky a podmínky dotačních titulů Ministerstva životního prostředí. Kontaktní osobou je Ing. Petr

Koutný, který hodnotí projekty v rámci Operačního programu životní prostředí na Agentuře ochrany přírody a krajiny. Diskutována byla i problematika možnosti využití důlních vod případně důlních děl. Studii vlivu těžby na podzemní vody po cca 30 letech hornické činnosti v současné době zpracovává státní podnik Diamo, výstupy ze studie budou projednány s OBÚ v Brně a budou přístupné i starostům.

Cílem tohoto setkání byla odborná diskuze nad problémy regionu, kde se starostové obcí dozvěděli mimo jiné i důležité věci týkající se praktických rad, jak postupovat při realizaci opatření pro zlepšení životního prostředí ve svých obcích a kde jsou naopak velké překážky, které nejsou v jejich silách vyřešit samostatně, nýbrž jen s pomocí podobných setkání s odborníky a politiky. Další setkání je naplánováno na konec ledna příštího roku 2018.

Připravil: tým MAS Dolní Morava

Turistická asociace Slovácko, z. s. (TAS)

Masarykovo nám. 115/27,
695 01 Hodonín,
IČ 05671116
tel.: +420 777 328 052

PODNIKÁTE V CESTOVNÍM RUCHU

a působíte na Podluží, Hodonínsku, Kyjovsku, Strážnicku,
Veselsku či Hornácku?

**Dejte o sobě vědět a zařadte se do společné databáze
subjektů v cestovním ruchu na Slovácku!**

V současné době probíhá na území Slovácka rozsáhlá pasportizace (tvorba databáze) turistických cílů a aktivit, poskytovatelů ubytovacích, stravovacích a dalších služeb v cestovním ruchu.

Informace o vás se tak dostanou do nejrušnějších forem propagace našeho regionu (webové stránky, rezervační systém, sociální sítě, tištěné propagační materiály).

Více o pasportizaci najdete na www.mas-dolnimorava.cz

Výzvy MAS Dolní Morava začínají, rozdělí se 90 mil. Kč

MAS Dolní Morava se konečně dostává do fáze vyhlašování svých dotačních titulů – výzev.

Doposud jsme prošli procesem tvorby Strategie komunitně vedeného místního rozvoje a jejím hodnocením. V současné době se chystáme na vyhlášení prvních výzev – připravujeme znění výzev a dokumentaci potřebnou pro žadatele do výzev, připravujeme podklady pro hodnocení podaných žádostí o dotaci. Proces je poměrně náročný a zdlouhavý, přesto pevně věříme, že se nám do konce letošního roku podaří vypsát alespoň výzvu z Programu rozvoje venkova – pro zemědělské subjekty a podnikatele a po novém roce naplno spustíme i výzvy z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) a Operačního programu Zaměstnanost (OPZ).

V rámci PRV bude podpora nezemědělského podnikání zaměřena na investice do zakládání a rozvoje nezemědělských činností, agroturistiky, spojení místní výroby a zemědělských produktů s ubytováním, podporu vybraných nezemědělských

činností, podporu drobných regionálních výrobců, farem a podniků, zvýšení odbytu místních výrobků jak pro obyvatele, tak pro návštěvníky apod.

Podpora konkurenceschopného zemědělství je zaměřena na zvýšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku skrze hmotné a nehmotné investice v živočišné, rostlinné výrobě a investic do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou a rostlinnou výrobu a pro školkařskou produkci včetně investic na pořízení mobilních strojů pro zemědělskou výrobu a pořízení paletovacích zařízení pro vlastní spotřebu (nezahrnuje obnovu nosných konstrukcí vinic, oplocení vinic a oplocení sadů či pořízení kotlů na biomasu).

Podpora zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh je zaměřena na investice do výstavby a re-

Smelektro

ELEKTRO SMETANA

VELKOOBCHOD • MALOOBCHOD

• **Velký výběr elektroinstalačního materiálu, kabelů a svítidel**

• **Elektromateriál pro domácnost**

(úsporné žárovky, LED, vypínače, baterie, prodlužky)

Husova 25, 690 02 BŘECLAV, tel.: +420 774 879 468
obchod@elektro-smetana.cz • www.elektro-smetana.cz

konstrukce budov včetně nezbytných manipulačních ploch, pořízení strojů, nástrojů a zařízení pro zpracování zemědělských produktů, finální úpravu, balení, značení výrobků.

Do konce roku 2023 bychom měli díky těmto dotačním titulům rozdělit do území více než 90 mil. Kč. Je také reálná šance, že naše MAS bude moci v příštím roce podpořit projekty v oblasti životního prostředí dalšími 10 mil. Kč.

Kdy a jakou výzvu plánujeme, najdete v následující tabulce, další informace o výzvách sledujte na našich webových stránkách:

www.mas-dolnimorava.cz

Název výzvy MAS, popř. číslo	Aktivita	Opatření/Fiše PRV	Vyhlášení výzvy	Zahájení příjmu žádostí	Ukončení příjmu žádostí	Celková alokace
1. IROP - Sociální podnikání	Vznik nového sociálního podniku, rozšíření podniku, rozšíření stávajících nebo vznik nových podnikatelských aktivit OSVČ	E Podpora sociálního podnikání	1/2018	1/2018	2/2018	4 159 000
2. IROP - Komunitní centra I	Vznik komunitních center	D Kvalita a dostupnost sociálních a návazných služeb	1/2018	1/2018	2/2018	2 500 000
3. IROP - Technika pro IZS I	Technika pro integrovaný záchranný systém	B Posílení odolnosti a vybavení základních složek IZS	2/2018	2/2018	3/2018	13 000 000
4. IROP - Infrastruktura ZŠ	Infrastruktura základních škol	C Kvalitní a dostupné vzdělávání	2/2018	2/2018	3/2018	13 373 000
1. PRV	Podpora zemědělského a nezemědělského podnikání	I Nezemědělské podnikání M Konkurence schopné zemědělství N Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů	12/2017	12/2017	01/2018	12 000 000 9 000 000 2 000 000

XII. ročník přeborů dětí Základních škol Regionu Podluží v atletice

XIX. ročník štafetového běhu o putovní pohár Boba Zháňala

Soutěžní přehlídka Verbíř Podluží

